

Briuselis, 2025 m. birželio 13 d.
(OR. en)

10274/25

Tarpinstitucinė byla:
2025/0163 (NLE)

AELE 52
CH 18
MI 395
ESPACE 47

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. birželio 13 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2025) 308 final
Dalykas:	Pasiūlymas TARYBOS SPRENDIMAS dėl plataus susitarimų rinkinio, skirto dvišaliams santykiams su Šveicarijos Konfederacija stiprinti, gilinti ir išplėsti, pasirašymo ir dėl Susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje sąlygų laikino taikymo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 308 final.

Priedama: COM(2025) 308 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 06 13
COM(2025) 308 final

2025/0163 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**dėl plataus susitarimų rinkinio, skirto dvišaliams santykiams su Šveicarijos
Konfederacija stiprinti, gilinti ir išplėsti, pasirašymo ir dėl Susitarimo dėl Šveicarijos
Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje
sąlygų laikino taikymo**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Europos Sąjunga ir Šveicarijos Konfederacija (toliau – Šveicarija) yra glaudžiai susijusios ekonominiu, istoriniu, kultūriniu, socialiniu ir politiniu požiūriu. Sąjunga yra Šveicarijos didžiausia prekybos partnerė, o Šveicarija – ketvirta pagal dydį Sąjungos prekybos partnerė. Šveicarijoje gyvena daugiau kaip 1,5 mln. ES piliečių, o Sąjungoje – tik kiek mažiau nei 450 000 Šveicarijos piliečių. ES ir Šveicarijos sieną kasdien abiem kryptimis kerta keli šimtai tūkstančių pasienio darbuotojų.

Sąjungą ir Šveicariją saisto daug dvišalių susitarimų. Laikydamosi susitarimų dėl laisvo asmenų judėjimo, sausumos transporto, oro transporto, prekybos žemės ūkio produktais ir atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo¹, Šveicarija dalyvauja Sąjungos vidaus rinkoje. Kadangi yra sudariusi Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno acquis, Šveicarija taip pat yra viena iš asocijuotųjų Šengeno šalių. Per COVID-19 pandemiją sustiprėjo Sąjungos ir Šveicarijos bendradarbiavimas kovojant su tarpvalstybinio pobūdžio grėsmėmis sveikatai. Be to, Šveicarija – ilgalaikė stipri mokslinių tyrimų ir inovacijų srities partnerė. Ši šalis bendradarbiauja su Sąjunga pagal daugybę Sąjungos finansavimo programų, visų pirma skirtų moksliniams tyrimams, inovacijoms ir švietimui.

Nors ES ir Šveicarijos santykiai glaudūs, juos plėtoti ilgą laiką trukdė keletas struktūrinių problemų. Siekdamos šias problemas išspręsti, ES ir Šveicarija 2014–2021 m. derėjosi dėl susitarimo dėl institucinės struktūros. Susitarimu dėl institucinės struktūros taip pat būtų buvusi sukurta sistema, pagal kurią būtų buvę valdomi papildomi su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimai, įskaitant susitarimus, dėl kurių Taryba įgaliojo derėtis, visų pirma susitarimus dėl maisto saugos (2003 ir 2008 m.) ir dėl elektros energijos (2006 m.). Be to, juo būtų buvusi sukurta susitarimo dėl sveikatos, dėl kurio Taryba įgaliojo derėtis 2008 m., valdymo sistema.

2018 m. lapkričio mėn. derybininkai techniniu lygmeniu susitarė dėl susitarimo dėl institucinės struktūros teksto projekto. Tačiau Federalinis Susirinkimas jį patvirtinti atsisakė ir dėl to sustojo derybos dėl kitų susitarimų, nes tiek Taryba 2019 m. vasario 19 d. išvadose, tiek Europos Parlamentas 2019 m. kovo 26 d. rekomendacijoje nurodė, kad nauji susitarimai dėl patekimo į vidaus rinką galės būti sudaryti arba esamų susitarimų sąlygos galės būti pagerintos tik jei bus sudarytas susitarimas dėl institucinės struktūros. Nepaisant tolesnių pastangų rasti sprendimų, Šveicarijos Federalinis Susirinkimas 2021 m. gegužės 26 d. nusprendė derybas dėl susitarimo dėl institucinės struktūros vienašališkai nutraukti. Dėl šio vienašališko Šveicarijos sprendimo dvišalis bendradarbiavimas mokslinių tyrimų, inovacijų ir švietimo srityse laikinai sustojo.

Deryboms dėl susitarimo dėl institucinės struktūros sužlugus, Europos Komisija ir Šveicarija 2022 m. kovo mėn. pradėjo tiriamąsias derybas ES ir Šveicarijos santykių ateičiai aptarti. Po

¹ 1999 m. birželio 21 d. pasirašyti Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl oro transporto, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl prekybos žemės ūkio produktais (OL L 114, 2002 4 30, p. 1).

šių derybų sudarytas bendro sutarimo dokumentas, kuriame įtvirtintas abiejų šalių politinis sutarimas dėl tolesnės būsimų derybų eigos ir nustatyti plataus derybų paketo komponentai ir parametrai, taip pat abiem šalims priimtini dalykai ir sprendimai, susiję su pagrindiniais instituciniais ir sektoriniais klausimais.

Bendro sutarimo dokumentą Šveicarijos Federalinis Susirinkimas ir Europos Komisija patvirtino 2023 m. lapkričio mėn. Abi susitariančiosios šalys įsipareigojo juo remtis prašydamos suteikti derybų įgaliojimus ir pažymėjo sieksiančios derybas užbaigti per 2024 m.

Todėl Komisija 2023 m. gruodžio 20 d. priėmė Rekomendaciją dėl Tarybos sprendimo suteikti įgaliojimus derėtis dėl plataus priemonių, nustatytų ir apibrėžtų per tiriamąsias derybas, rinkinio². Bendras šių derybų tikslas – modernizuoti ir sustiprinti dvišalius Sąjungos ir Šveicarijos santykius, užtikrinti sąžiningą vidaus rinkoje veikiančių Sąjungos ir Šveicarijos įmonių konkurenciją ir Šveicarijoje ginti Sąjungos piliečių teises, be kita ko, užtikrinti, kad vienų valstybių narių piliečiai nebūtų diskriminuojami, palyginti su kitų valstybių narių piliečiais. Tai turėtų leisti abiejų susitariančiųjų šalių piliečiams, įmonėms ir tyrėjams pasinaudoti visais pranašumais, kuriuos teikia geografinis artumas, bendros vertybės ir ekonominiai ES ir Šveicarijos ryšiai. Tuo pat metu Federalinis Susirinkimas ėmėsi atitinkamų parengiamųjų veiksmų Šveicarijoje. Atitinkamiems procesams Šveicarijoje pasibaigus, Taryba 2024 m. kovo 12 d. priėmė sprendimą, kuriuo Komisijai suteikti įgaliojimai pradėti derybas dėl plataus priemonių rinkinio, ir prie jo pridėjo išsamius derybinius nurodymus³.

2024 m. kovo 18 d. Europos Komisijos Pirmininkė Ursula von der Leyen ir Šveicarijos Konfederacijos Prezidentė Viola Amherd paskelbė derybų dėl plataus priemonių rinkinio pradžią. Vesdama derybas Komisija konsultavosi su Taryba, įskaitant Bendrųjų reikalų tarybą, ir su ELPA klausimų darbo grupe, kurią Taryba paskyrė kaip specialųjį komitetą derybų su Šveicarija klausimams. Buvo deramai atsižvelgta į 2023 m. spalio 4 d. Europos Parlamento rezoliuciją ir pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 10 dalį Komisija nuolat teikė Europos Parlamentui išsamią informaciją.

Po devynių mėnesių trukusių intensyvių derybų Komisijos Pirmininkė U. von der Leyen ir Prezidentė P. Amherd 2024 m. gruodžio 20 d. paskelbė, kad diskusijos dėl visų plataus priemonių rinkinio elementų sėkmingai užbaigtos. Tas platus priemonių rinkinys apima penkių susitarimų, kuriais Šveicarijai jau suteikiama galimybė patekti į Sąjungos vidaus rinką, atnaujinimą; Susitarime dėl prekybos žemės ūkio produktais nustatyto ginčų sprendimo mechanizmo atnaujinimą, atsižvelgiant į Sąjungos ir Šveicarijos prekybos susitarimuose su kitais partneriais nustatytą praktiką; naują protokolą dėl maisto saugos, kuriuo bus sukurta bendra maisto saugos erdvė, apimanti visus maisto grandinės aspektus ir kuris pakeis Susitarimo dėl prekybos žemės ūkio produktais priedus dėl sanitarijos ir fitosanitarijos; naują susitarimą dėl elektros energijos, suteikiantį Šveicarijai galimybę dalyvauti Sąjungos elektros energijos vidaus rinkoje; naują susitarimą dėl sveikatos, leisiantį Šveicarijai dalyvauti Sąjungos mechanizmų ir organų, skirtų kovoti su didelėmis tarpvalstybinio pobūdžio grėsmėmis sveikatai, visų pirma Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro ir ankstyvojo įspėjimo ir reagavimo sistemos, veikloje; naują susitarimą dėl Šveicarijos nuolatinio, teisingo, šalių partnerystės ir bendradarbiavimo lygį atitinkančio finansinio įnašo į ekonominę ir socialinę sanglaudą Sąjungoje ir naują susitarimą, sudarysiantį Šveicarijai sąlygas dalyvauti

² COM(2023) 798 *final*, 2023 12 20.

³ 2024 m. kovo 12 d. Tarybos sprendimas (ES, Euratomas) 2024/995, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas su Šveicarijos Konfederacija dėl institucinių nuostatų Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimuose, susijusių su vidaus rinka, dėl susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Sąjungos programose ir dėl susitarimo, kuris sudaro pagrindą Sąjungos sanglaudai skirtam Šveicarijos Konfederacijos nuolatiniam įnašui, (OL L, 2024/995, 2024 3 26).

keliose Sąjungos programose, prie kurių gali prisijungti trečiosios valstybės: programoje „Europos horizontas“, Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programoje, ITER / F4E (Branduolių sintezės energetikos vystymo bendrosios įmonės) veikloje, Skaitmeninės Europos programoje, programoje „Erasmus+“ ir programoje „ES – sveikatos labui“ (pastaroji papildys bendradarbiavimą, numatytą susitarime dėl sveikatos, dėl kurio abi partnerės susiderėjo kaip dėl šio plataus priemonių rinkinio dalies). Be pirmiau išvardytų elementų, platus priemonių rinkinys apima ir atskirą protokolą dėl parlamentinio bendradarbiavimo.

Šis pasiūlymas susijęs su toliau nurodytų susitarimų ir priemonių, įtrauktų į platų priemonių rinkinį, pasirašymu:

- Protokolo, kuriuo iš dalies keičiamas Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo;
- Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo institucinio protokolo;
- Protokolo, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto;
- Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto institucinio protokolo;
- Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto protokolo dėl valstybės pagalbos;
- Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais institucinio protokolo;
- Protokolo, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais;
- Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais protokolo dėl valstybės pagalbos;
- Protokolo, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo;
- Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo institucinio protokolo;
- Protokolo, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais;
- Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais protokolo, kuriuo sukurama bendra maisto saugos erdvė;
- Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl elektros energijos;
- Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl sveikatos;
- Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo ekonominiams ir socialiniams skirtumams Europos Sąjungoje mažinti;
- Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje sąlygų;
- Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl parlamentinio bendradarbiavimo.

Pasiūlymas taip pat susijęs su Susitarime dėl Šveicarijos dalyvavimo Europos kosmoso programos agentūros veikloje laikinu taikymu, nes jame numatyta jį laikinai taikyti nuo 2026 m. sausio 1 d. arba nuo kitų metų po to, kai jis bus pasirašytas, sausio 1 d., priklausomai nuo to, ar šis susitarimas bus pasirašytas iki 2026 m. liepos 1 d.

Prie minėtųjų susitarimų ir protokolų pridedama Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos bendra deklaracija dėl aukšto lygio dialogo dėl plataus dvišalių susitarimų rinkinio ir galimo tolesnio dvišalių Europos Sąjungos ir Šveicarijos santykių plėtojimo užmezgimo, kuri turėtų būti patvirtinta ir pasirašyta Sąjungos vardu.

Nors Susitarimas dėl Šveicarijos dalyvavimo Sąjungos programose yra neatsiejama platesnio dokumentų rinkinio, dėl kurio 2024 m. susitarė abi partnerės, dalis, Komisija nusprendė paspartinti pasiūlymo dėl jo pasirašymo procesą, kad šį susitarimą būtų galima laikinai taikyti nuo 2025 m. sausio 1 d. Šiuo klausimu Komisija pateikė atskirus pasiūlymus⁴.

Laikantis pasiūlyto požiūrio bus galima įgyvendinti pereinamojo laikotarpio priemonės, kurias Komisija suteikė Šveicarijai derybų dėl plataus susitarimų rinkinio metu. Be to, jis neturės įtakos bendro sutarimo dokumente nustatytam ir Tarybos įgaliojimu patvirtintam plataus susitarimų rinkinio principui.

Į Susitarimą dėl Šveicarijos dalyvavimo Sąjungos programose įtraukta laikino galiojimo sąlyga, pagal kurią to susitarimo laikinas taikymas bus nutrauktas, jei Šveicarija neužbaigs procedūrų, būtinų, kad susitarimų rinkinys įsigaliotų iki 2028 m. pabaigos. Todėl Komisijos pasiūlyme dėl Susitarimo dėl Šveicarijos dalyvavimo Sąjungos programose pasirašymo nustatyta, kad jis bus sudarytas kaip plataus susitarimų, dėl kurių derybos vyko 2024 m., rinkinio dalis.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Įtraukus institucines nuostatas bus užtikrintas nuoseklesnis ir vieningesnis Sąjungos *acquis* taikymas tose vidaus rinkos dalyse, kuriose Šveicarija dalyvauja, arba tose politikos srityse, kuriose Šveicarija išipareigojo dinamiškai derinti teisės aktus, laikytis vienodo aiškinimo ir taikymo principo ir į ginčų sprendimo procesą įtraukti Europos Sąjungos Teisingumo Teismą, kai ginčai susiję su Sąjungos teisės klausimais. Įvairūs susitarimai grindžiami Sąjungos piliečių nediskriminavimo ir vienodų sąlygų Sąjungos ir Šveicarijos įmonėms sudarymo principais.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Plačiu ES ir Šveicarijos susitarimų rinkiniu visapusiškai paisoma Sutarčių ir išsaugomas Sąjungos teisinės tvarkos vientisumas ir autonomiškumas. Juo puoselėjamos Sąjungos vertybės, tikslai ir interesai ir užtikrinamas jos politikos ir veiksmų nuoseklumas, veiksmingumas ir tęstinumas.

Instituciniai ir esminiai galiojančių susitarimų pakeitimai, taip pat, kai aktualu, valstybės pagalbos taisyklių nustatymas ir nauji susitarimai padės siekti Sąjungos politikos tikslų šiose politikos srityse:

- vidaus rinkos,
- konkurencijos,
- užimtumo ir socialinių reikalų,
- laisvo asmenų judėjimo,

⁴ COM(2025) 159 *final* ir COM(2025) 160 *final*, 2025 4 9.

- transporto,
- žemės ūkio,
- maisto saugos ir kokybės,
- gyvūnų ir gyvūninių produktų,
- augalų ir augalinių produktų,
- vartotojų apsaugos,
- energetikos,
- sveikatos,
- prekybos.

Be to, susitarimas, kuriuo Šveicarija prisijungia prie Sąjungos programų, ir susitarimas dėl Šveicarijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje padės siekti Sąjungos politikos tikslų šiose politikos srityse:

- švietimo ir mokymo,
- mokslinių tyrimų ir inovacijų,
- skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės,
- sveikatos,
- kosmoso.

Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo ekonominiams ir socialiniams skirtumams Europos Sąjungoje mažinti padės siekti Sąjungos politikos tikslų, susijusių su jos ekonomine ir socialine sanglauda.

Užtikrinant, kad Šveicarija tinkamai finansiškai prisidėtų prie agentūrų ir įstaigų, kurių veikloje ši šalis dalyvauja, ir informacinių sistemų, kuriomis ji gali naudotis, valdymo ir veiklos, bus apsaugomi Sąjungos finansiniai interesai.

Specialiu protokolu įsteigtas Europos Parlamento ir Šveicarijos Federalinio Susirinkimo narių bendradarbiavimo ir dialogo forumas atitinka Sąjungos su trečiosiomis valstybėmis sudaromuose asociacijos ir strateginės partnerystės susitarimuose taikomą praktiką.

Nors kai kuriems susitarimams ir protokolams, įtrauktiems į šį pasiūlymą, įgyvendinti yra būtinos techninės ir skaitmeninės sistemos, šiuo pasiūlymu nenustatoma jokių reikalavimų, dėl kurių reiktų atlikti šių sistemų naudojimo ar struktūros pakeitimus. Šis pasiūlymas nedaro poveikio principui „standartiškai skaitmeninis“.

2. TEISINIS PAGRINDAS

Kartu susitarimai ir protokolai, kurie yra siūlomo sprendimo dalykas, yra glaudžiai susiję, sudaro nuoseklią visumą ir jais nustatoma sustiprintos ir visapusiškos partnerystės įvairiose srityse, kurioms taikomos Sutartys, struktūra, grindžiama tinkama teisių ir pareigų pusiausvyra. Taigi tinkamas siūlomo Tarybos sprendimo dėl pirmiau minėtų susitarimų ir protokolų pasirašymo materialinis teisinis pagrindas yra SESV 217 straipsnis. Procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 5 dalis kartu su SESV 218 straipsnio 8 dalies antra pastraipa. Taigi, siūlomo Tarybos sprendimo teisinis pagrindas yra SESV 217 straipsnis kartu su SESV 218 straipsnio 5 dalimi ir 218 straipsnio 8 dalies antra pastraipa.

Komisija mano, kad Sąjunga turi kompetenciją visose srityse, kurioms taikomi susitarimai ir protokolai, kurie yra šio pasiūlymo dalykas, todėl susitarimus ir protokolus turėtų pasirašyti tik Sąjunga.

3. POVEIKIS BIUDŽETUI

Su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimuose, Susitarime dėl sveikatos ir Susitarime dėl Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros Šveicarija sutiko prisidėti prie Sąjungos biudžeto finansiniais įnašais, skirtais agentūrų ir įstaigų, kurių veikloje ji dalyvauja, ir informacinių sistemų, kuriomis ji gali naudotis, valdymui ir veiklai, atsižvelgdama į kiekvieno susitarimo taikymo sritį.

Daugeliu atvejų mokėjimo tvarka nustatyta specialiuose prieduose, parengtuose naudojant tą patį modelį. Pagal atitinkamiems susitarimams ir protokolams bendras standartines nuostatas reikalaujama, kad Šveicarija sumokėtų metinį finansinį įnašą iki Europos Komisijos pateiktuose mokėjimo reikalavimuose nurodytos datos. Šis įnašas bus sudarytas iš veiklos įnašo ir dalyvavimo mokesčio sumos.

Jeigu agentūroms ar informacinėms sistemoms jau taikoma kita finansavimo tvarka, ji lieka galioti.

Specifinė agentūrų ir informacinių sistemų finansavimo tvarka aprašyta skirsnyje, kuriame išsamiai apibūdintos susitarimų nuostatos. Kartu su šiuo pasiūlymu pateikiamos finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje aprašomas būsimas šios tvarkos poveikis biudžetui ir mokėjimo tvarka.

4. KITI ELEMENTAI

• Pagal susitarimus ir protokolus įsteigtų organų vykdomas įgyvendinimas

Rinkinio susitarimus sieja panašios institucinės nuostatos ir (arba) kitos sąsajos. Į visus plataus rinkinio susitarimus įtrauktos nuostatos dėl jungtinių komitetų, kuriuose dalyvauja Sąjungos ir Šveicarijos atstovai ir kurių veikla iš esmės organizuojama vadovaujantis tuo pačiu modeliu. Visi su vidaus rinka susijusių sričių susitarimai, Susitarimas dėl prekybos žemės ūkio produktais, Susitarimas dėl sveikatos ir Susitarimas dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo į Sąjungos socialinę ir ekonominę sanglaudą suteikia galimybę steigti darbo grupes. Keliuose susitarimuose numatyti ginčų sprendimo mechanizmai, grindžiami tuo pačiu modeliu, kuriuo užtikrinama, kad būtų sprendžiami vienos iš šalių įsipareigojimų pagal atitinkamą susitarimą arba pagal visą susitarimų rinkinį pažeidimų klausimai. Galiausiai protokolu dėl parlamentinio bendradarbiavimo įsteigiamas Jungtinis parlamentinis komitetas, kurį sudaro Europos Parlamento ir Šveicarijos Federalinio Susirinkimo atstovai.

• Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas

Plataus susitarimų rinkinio sudėtis ir susitarimų bei protokolų pobūdis

Platus susitarimų rinkinys apima kelis susitarimus ir protokolus, kurių paskirtis ir struktūra skiriasi, nors jie turi ir bendrų elementų. Susitarimų rinkinys visų pirma apima susitarimus ir protokolą su vidaus rinka susijusiose srityse, kuriose veikia Šveicarija, taip pat Susitarimą dėl prekybos žemės ūkio produktais, bendradarbiavimo susitarimus ir Protokolą dėl parlamentinio bendradarbiavimo. Prie kelių šių susitarimų ir protokolų pridėtos bendros deklaracijos. Į susitarimų rinkinį taip pat įtraukta Bendra deklaracija dėl aukšto lygio Sąjungos ir Šveicarijos dialogo užmezgimo.

Su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimai

Dėl institucinių pokyčių keturi iš penkių *galiojančių* susitarimų bus laikomi su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimais, o tai turės poveikį jų sąsajoms. Šis statusas taip pat bus suteiktas naujam susitarimui ir naujam protokolui.

Galiojantys susitarimai, kurie bus laikomi su vidaus rinka susijusių sričių susitarimais

- Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo (toliau – Susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo),
- Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto (toliau – Susitarimas dėl oro transporto),
- Susitarimas tarp Šveicarijos Konfederacijos ir Europos bendrijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliais ir keliais (toliau – Susitarimas dėl sausumos transporto),
- Susitarimas tarp Šveicarijos Konfederacijos ir Europos bendrijos dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo (toliau – Susitarimas dėl abipusio pripažinimo).

Naujas susitarimas ir protokolas, kurie bus laikomi su vidaus rinka susijusių sričių susitarimais

- Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl elektros energijos (toliau – Susitarimas dėl elektros energijos),
- Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais protokolas, kuriuo sukurama bendra maisto saugos erdvė (toliau – Protokolas dėl bendros maisto saugos erdvės).

Susitarimas dėl prekybos žemės ūkio produktais

- Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais (toliau – Susitarimas dėl prekybos žemės ūkio produktais). Iš dalies pakeistas susitarimas nebebus laikomas su vidaus rinka susijusios srities, kurioje veikia Šveicarija, susitarimu.

Bendradarbiavimo susitarimai

Kelis susitarimus galima laikyti bendradarbiavimo susitarimais, todėl jie nėra su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimai. Jų struktūra ir turinys skiriasi priklausomai nuo jų paskirties. Tai:

- Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl sveikatos (toliau – Susitarimas dėl sveikatos),
- Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo ekonominiams ir socialiniams skirtumams Europos Sąjungoje mažinti (toliau – Susitarimas dėl sanglaudos),
- Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje sąlygų (toliau – Susitarimas dėl kosmoso programos agentūros).
- Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Sąjungos programose (toliau – Susitarimas dėl Sąjungos programų),

Susitarimas dėl Sąjungos programų nebus išsamiai apibūdinamas, nes dėl jo pasirašymo teikiami atskiri pasiūlymai⁵.

Protokolas dėl parlamentinio bendradarbiavimo

Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos protokolu dėl parlamentinio bendradarbiavimo (toliau – Parlamentinio bendradarbiavimo protokolas) nustatyti Europos Parlamento ir Šveicarijos Federalinio Susirinkimo politinio bendradarbiavimo teisinis pagrindas ir mechanizmai.

Aukšto lygio dialogas

Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos bendra deklaracija dėl aukšto lygio dialogo dėl plataus dvišalių susitarimų rinkinio ir galimo tolesnio dvišalių Europos Sąjungos ir Šveicarijos santykių plėtojimo užmezgimo bus vadovaujama kaip Europos Komisijos nario ir Šveicarijos Federalinio Susirinkimo nario, atsakingų už ES ir Šveicarijos santykius, politinių diskusijų pagrindu. Aukšto lygio dialogai yra priemonė, kurią Sąjunga dažnai naudoja siekdama suteikti postūmį bendradarbiavimui su trečiosiomis valstybėmis konkrečioje srityje.

Su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimai

Institucinės nuostatos

Į visus su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimus buvo įtrauktos vienodos institucinės nuostatos, su sąlyga, kad sudarant naujus susitarimus arba institucinius protokolus bus atliekami techniniu požiūriu pagrįsti pakeitimai. Susitarime dėl sveikatos, vadovaujantis analogijos principu, taikomi tie patys instituciniai sprendimai. Institucinės nuostatos apima toliau nurodytus elementus:

- (1) *vienodą aiškinimą ir taikymą*: pareigą vienodai aiškinti ir taikyti atitinkamus susitarimus vidaus rinkoje ir tiek, kiek į juos įtraukiamos Sąjungos teisės sąvokos, laikantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos tiek prieš atitinkamo susitarimo pasirašymą, tiek vėliau;
- (2) *dinamišką derinimą*: šalių pareigą, išskyrus ribotas išimtis, įtraukti į atitinkamus susitarimus visus Sąjungos teisės aktus, kurie priklauso tų susitarimų taikymo sričiai; dėl Šveicarijos monistinės teisinės tvarkos šie į susitarimus įtraukti aktai tampa šios šalies teisinės sistemos dalimi. Mainais Šveicarija dalyvaus rengiant aktus, kurie turi būti įtraukti į atitinkamus susitarimus: pavyzdžiui, Šveicarijos atstovai be teisės balsuoti dalyvaus atitinkamuose komitetuose ir ekspertų grupėse. Susitarimų dėl abipusio pripažinimo ir dėl sausumos transporto atveju dėl istorinių priežasčių Šveicarija privalo priimti nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis pasiekiamas šiais teisės aktais numatomas rezultatas;
- (3) *ginčų sprendimą*: veiksmingą ginčų sprendimo mechanizmą, grindžiamą trečiųjų šalių arbitražu; arbitražo teismas privalo perduoti klausimus dėl susitarimų nuostatų, apimančių Sąjungos teisės sąvokas, Europos Sąjungos Teisingumo Teismui, kurio nuomonės arbitražo teismui yra teisiškai privalomos;
- (4) *sąsajas tarp susitarimų*: galimybę šalims imtis proporcingų ir veiksmingų kompensacinių priemonių vykdant ginčų sprendimo procedūrą, jei viena šalis mano,

⁵ COM(2025) 159 *final* ir COM(2025) 160 *final*, 2025 4 9.

kad kita šalis neįvykdė arbitražo teismo sprendimo; šias kompensacines priemones galima taikyti pagal atitinkamą susitarimą arba bet kurią kitą su vidaus rinka susijusį susitarimą ir jos gali apimti dalinį ar visišką tokio susitarimo ar susitarimų taikymo sustabdymą.

Nuostatos dėl valstybės pagalbos

Į susitarimus, kuriais turi būti užtikrinamos vienodos konkurencijos vidaus rinkoje sąlygos, visų pirma į susitarimus dėl oro transporto, sausumos transporto ir elektros energijos, taip pat įtraukiamos materialinės ir procedūrinės taisyklės, be kita ko, priežiūros ir vykdymo užtikrinimo mechanizmai, kurie yra lygiaverčiai Sąjungoje taikomoms taisyklėms. Tokios valstybės pagalbos taisyklės išdėstomos arba dėstomojoje susitarimo dalyje (pavyzdžiui, taip yra Susitarime dėl elektros energijos), arba specialiuose protokoluose (pavyzdžiui, taip yra susitarimuose dėl oro transporto ir sausumos transporto). Abiem atvejais bendrosios ir sektorių valstybės pagalbos taisyklės, kuriomis papildoma pirmiau minėta sistema, išdėstomos specialiuose prieduose.

Dalyvavimas agentūrų ir informacinių sistemų veikloje

Šveicarijai bus suteikta papildoma prieiga prie agentūrų ir (arba) informacinių sistemų pagal šiuos su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimus: Susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo, Susitarimą dėl abipusio pripažinimo, Protokolą dėl bendros maisto saugos erdvės ir Susitarimą dėl elektros energijos. Šveicarijai taip pat bus suteikta papildoma prieiga prie agentūrų ir informacinių sistemų pagal Susitarimą dėl sveikatos.

Pirmiau minėtos standartinės nuostatos bus taikomos finansavimo tvarkai, susijusiai su papildoma prieiga prie agentūrų ir informacinių sistemų, kurią Šveicarija gaus pagal platų susitarimų rinkinį. Iš esmės šios standartinės nuostatos turėtų būti taikomos finansavimo tvarkai, susijusiai su bet kokia papildoma prieiga prie agentūrų, organų, informacinių sistemų ir kitos veiklos, kurią ateityje Šveicarija gali gauti pagal rinkinio susitarimus arba pagal kitus susitarimus, kuriuos gali sudaryti Sąjunga ir Šveicarija.

Veiklos įnašas, kuris bus Šveicarijos metinio finansinio įnašo dalis, bus apskaičiuojamas naudojant įnašo raktą, kuris nustatomas kaip Šveicarijos bendrojo vidaus produkto (BVP) rinkos kainomis ir Sąjungos BVP rinkos kainomis santykis⁶. Įnašo raktas bus taikomas metiniam patvirtintam Sąjungos biudžetui, įrašytam į atitinkamų metų atitinkamą (-as) Sąjungos biudžeto subsidijų eilutę (-es), su sąlyga, kad prireikus bus atliekami patikslinimai, kuriais bus atsižvelgiama į susitarimo taikymo sritį. Su informacinėmis sistemomis ir kita veikla susijęs veiklos įnašas bus apskaičiuojamas taikant įnašo raktą atitinkamam tam tikrų metų biudžetui, kaip nustatyta biudžeto įgyvendinimo dokumentuose (pvz., darbo programose ar sutartyse). Metinis dalyvavimo mokestis sudarys 4 % veiklos įnašo.

Visos orientacinės sumos bus grindžiamos įsipareigojimų asignavimais.

Į susitarimus, kuriais Šveicarijai bus suteikta prieiga prie agentūrų, taip pat įtraukiamas priedėlis dėl šių agentūrų ir jų darbuotojų teisių, privilegijų ir imunitetų, kuris atitinka standartinį pavyzdį ir Protokolo (Nr. 7) dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų nuostatas.

Susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo

⁶ Atitinkamų BVP duomenys yra Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) metų, kuriais atliekamas metinis mokėjimas, sausio 1 d. pateikti naujausi BVP duomenys, parengti tinkamai atsižvelgiant į Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl bendradarbiavimo statistikos srityje (OL L 90, 2006 3 28, p. 2).

Atnaujintame susitarime dėl laisvo asmenų judėjimo bus numatyta, kad Šveicarija dinamiškai derins savo teisės aktus su galiojančiais ir būsimais Sąjungos teisės aktais laisvo asmenų judėjimo ir darbuotojų komandiravimo srityse.

Protokolu, kuriuo iš dalies kečiamas Susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo, atliekami susitarimo struktūros pakeitimai. Šiuo metu galiojančios redakcijos susitarimo I priede yra daug esminių nuostatų. Tas priedas pakeičiamas Sąjungos teisės aktu, su kuriais Šveicarija dinamiškai derins savo teisės aktus ir kurie iš esmės apims tų nuostatų esmę, sąrašą.

Esminių susitarimo nuostatų pakeitimas dėl Sąjungos *acquis* įtraukimo bus papildytas tam tikromis dinamiško derinimo išimtimis, susijusiomis su šiomis sritimis: išankstinio pranešimo laikotarpiu ir kontrolės priemonėmis, finansinėmis garantijomis ir sankcijomis paslaugų teikėjams, savarankiškos veiklos įrodymais, nuolatinės gyvenamosios vietos įgijimu, nekilnojamojo turto pirkimu, tapatybės kortelėmis, išsiuntimu ir tam tikrais kantonų teisės klausimais, susijusiais su socialinės apsaugos sistemų suderinimu. Kai kurios iš šių išimčių jau įtrauktos į galiojantį susitarimą. Galiojanti nuostata dėl studentų teisių bus peržiūrėta, kad šalys nebeturėtų galimybės diskriminuoti viena kitos studentus, kiek tai susiję su mokesčiais už mokslą ir atitinkamais viešosios paramos mechanizmais universitetuose, daugiausia finansuojamuose viešosiomis lėšomis. Bus užtikrinta šiuo metu egzistuojanti Sąjungos studentų galimybė patekti į tokius Šveicarijos universitetus.

Be to, nekintamumo išlyga nustatoma, kad Šveicarija neprivalės įtraukti naujos *acquis*, susijusios su darbuotojų komandiravimu, jei dėl to reikšmingai susilpnėtų arba sumažėtų komandiruojamų darbuotojų apsaugos lygis, susijęs su įdarbinimo sąlygomis.

Prie atnaujinto susitarimo pridedamu protokolu šalys įsipareigos užtikrinti, kad Sąjungos ir Šveicarijos taisyklės dėl ilgalaikių leidimų gyventi išdavimo būtų taikomos nediskriminuojant, visų pirma kiek tai susiję su ankstesne bent penkerių metų gyvenimo šalyje trukme.

Galiojanti apsaugos sąlyga bus pritaikyta ir suderinta su instituciniu protokolu. Ją galima taikyti, kai dėl susitarimo taikymo patiriama didelių ekonominių ar socialinių sunkumų. Jei šalys negali susitarti dėl tinkamo, sutarto suderinto sprendimo padėčiai ištaisyti, šalis, tvirtinanti, kad ji patiria didelių ekonominių sunkumų, gali perduoti šį klausimą spręsti arbitražo teismui. Ji galės taikyti apsaugos priemones tik tuo atveju, jei arbitražo teismas nustatys, kad dėl susidariusios padėties jų taikymą galima pateisinti.

Keliose prie susitarimo pridedamose bendrose deklaracijose paaiškinama, kaip šalys bendrai supranta nuostatas dėl, pvz., piktnaudžiavimo teisėmis pagal laisvo asmenų judėjimo *acquis* prevencijos ir kovos su tokiu piktnaudžiavimu veiksmų, dėl pranešimo procedūrų, susijusių su įsidarbinimu, arba dėl veiksmingų kontrolės sistemų, įskaitant Šveicarijos dvejopą vykdymo užtikrinimo sistemą, susijusią su paslaugų teikimu.

Pagal susitarimą Šveicarija turės galimybę naudotis šiomis informacinėmis sistemomis ir pagal standartines finansines sąlygas finansiškai prie jų prisidėti:

– Reglamentu (ES) 2016/589⁷ įsteigtu Europos užimtumo tarnybų tinklu (EURES),

⁷ 2016 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/589 dėl Europos užimtumo tarnybų tinklo (EURES) darbuotojų galimybių naudotis judumo skatinimo paslaugomis ir

- Reglamentu (EB) Nr. 883/2004 ir Reglamentu (EB) Nr. 987/2009⁸ nustatytais elektroniniais socialinės apsaugos informacijos mainais (EESSI),
- Reglamentu (ES) 1024/2012⁹ sukurtos Vidaus rinkos informacinės sistemos (IMI) moduliais, susijusiais su darbuotojų komandiravimu, paslaugomis, profesine kvalifikacija, Europos profesine kortele, reglamentuojamosiomis profesijomis ir bendraisiais skaitmeniniais vartais.

Dalyvavimas EURES platformoje skatins darbo jėgos judumą, palengvins keitimąsi informacija apie laisvas darbo vietas ir darbo ieškančių asmenų profilius ir užtikrins aukštos kokybės atitiktį įvairiomis kalbomis ir nacionalinėmis aplinkybėmis, be kita ko, naudojantis Europos įgūdžių, gebėjimų, kvalifikacijos ir profesijų klasifikatoriumi (ESCO).

Galiojanti finansavimo tvarka ir toliau bus taikoma Šveicarijos finansiniam įnašui į tarpusavio informavimo apie socialinę apsaugą sistemą (MISSOC), kuria ši šalis jau gali naudotis.

Susitarimas dėl oro transporto

Atnaujintame susitarime dėl oro transporto bus numatyta, kad Šveicarija dinamiškai derins savo teisės aktus su galiojančiais ir būsimais Sąjungos oro transporto srities teisės aktais.

Protokolu, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas dėl oro transporto, nepakeičiami šio susitarimo tikslai ir atliekami nedideli pagrindinio susitarimo teksto ir priedo pakeitimai. Svarbiausias pakeitimas yra abipusis šalių keitimasis kabotažo teisėmis (sudarant sąlygas atitinkamoms oro transporto bendrovėms vykdyti skrydžius tarp dviejų punktų valstybės narės arba Šveicarijos teritorijoje).

Papildoma prieiga prie informacinių sistemų nenumatoma. Galiojančios finansinės sąlygos, susijusios su Šveicarijos dalyvavimu Reglamentu (ES) 2018/1139¹⁰ įsteigtos Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūros (EASA) veikloje, bus taikomos ir toliau. Šiuo metu galiojanti su EASA ir jos darbuotojų teisėmis, privilegijomis ir imunitetais susijusi tvarka bus pakeista pirmiau nurodytu modeliu.

Prie susitarimo pridedamas protokolas dėl valstybės pagalbos, prie kurio bus pridėta bendra deklaracija.

Susitarimas dėl sausumos transporto

geresnės darbo rinkų integracijos ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 492/2011 ir (ES) Nr. 1296/2013, (OL L 107, 2016 4 22, p. 1).

⁸ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004 4 30, p. 1), ir 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamentu (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką, (OL L 284, 2009 10 30, p. 1).

⁹ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą, kuriuo panaikinamas Komisijos sprendimas 2008/49/EB, (OL L 316, 2012 11 14, p. 1).

¹⁰ 2018 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1139 dėl bendrųjų civilinės aviacijos taisyklių, ir kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūra, iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2111/2005, (EB) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 996/2010, (ES) Nr. 376/2014 ir direktyvos 2014/30/ES ir 2014/53/ES bei panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 552/2004 ir (EB) Nr. 216/2008 bei Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3922/91, (OL L 212, 2018 8 22, p. 1).

Pagal atnaujintą Susitarimą dėl sausumos transporto, kaip ir jo pirminėje redakcijoje, Šveicarija privalės priimti nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis pasiekiamas rezultatas, kuris turi būti pasiektas susitarimo priede išvardytais Sąjungos teisės aktais.

Atnaujintame susitarime bus paaiškinta, kad geležinkelio įmonės savo atsakomybe gali teikti tarptautines keleivių vežimo geležinkeliais paslaugas tarp Sąjungos ir Šveicarijos, be kita ko, tarptautinio kabotažo paslaugas. Dalinio pakeitimo protokolu į susitarimą bus įtraukta atitinkama Sąjungos *acquis*, taip užtikrinant teisę teikti tarptautines krovinių vežimo geležinkeliais paslaugas Sąjungoje ir Šveicarijoje.

Šveicarijai bus taikomos tam tikros išimtys. Pavyzdžiui, Šveicarija galės teikti pirmenybę geležinkelių paslaugoms, įtrauktoms į Šveicarijos ciklinį tvarkaraštį. Lygiai taip pat ir Sąjunga arba jos valstybės narės galės teikti pirmenybę jų teritorijose keleivių vežimo geležinkeliais paslaugas teikiančioms Sąjungos bendrovėms, o ne Šveicarijos tarptautinėms keleivių vežimo geležinkeliais paslaugoms, teikiamoms kaip tarptautinės paslaugos, numatytos Šveicarijos cikliniame tvarkaraštyje. Šveicarija taip pat turės teisę priimti pajėgumų valdymo priemones, kad būtų numatytas mažiausias traukinio linijų skaičius per valandą nustatytų rūšių eismui, įskaitant krovinių vežimo, regioninio ir tolimojo susisiekimo keleivių vežimo veiklą, kuri taip pat gali būti vykdoma tarptautiniais tikslais. Ši šalis taip pat turės galimybę įpareigoti keleivinio transporto bendroves dalyvauti Šveicarijos bilietų pardavimo ir kainų integravimo sistemoje, kartu užtikrindama bendrovėms laisvę nustatyti kainas. Šveicarijos kompetentingos institucijos taip pat galės tiesiogiai sudaryti geležinkelių transporto viešųjų paslaugų sutartis, laikydamosi konkrečių sąlygų, kuriomis užtikrinama, kad nebūtų daromas poveikis Sąjungos teritorijos vidaus rinkai.

Nors šiuo metu galiojančiai Šveicarijos sunkiasvorėms krovininėms transporto priemonėms taikomų mokesčių sistemai taikoma dinaminio derinimo išimtis, ta sistema bus labiau suderinta su Sąjungos apmokestinimo sistema.

Šveicarija kaip trečioji šalis palaiko ryšius su Europos Sąjungos geležinkelių agentūra, įsteigta Reglamentu (ES) 2016/796¹¹. Laikydamosi galiojančių Sąjungos teisės aktų ir gavusi valdybos pritarimą, agentūra tarsis su atitinkamomis Šveicarijos valdžios institucijomis dėl susitarimų, kuriuose išsamiai aprašomas jų dalyvavimo agentūros darbe pobūdis ir mastas.

Papildoma prieiga prie informacinių sistemų nenumatoma. Šveicarijos prieigai prie Reglamentu (ES) Nr. 165/2014 ir Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2016/68¹² nustatytos sistemos „TACHOnet“ toliau bus taikomos galiojančios finansinės sąlygos.

Prie susitarimo pridedamas protokolas dėl valstybės pagalbos, prie kurio bus pridėta bendra deklaracija. Prie dalinio pakeitimo protokolo bus taip pat pridėta bendra deklaracija.

¹¹ 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/796 dėl Europos Sąjungos geležinkelių agentūros ir kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 881/2004 (OL L 138, 2016 5 26, p. 1).

¹² 2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 165/2014 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3821/85 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų ir iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 561/2006 dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų suderinimo, (OL L 60, 2014 2 28, p. 1) ir 2016 m. sausio 21 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2016/68 dėl elektroniniams vairuotojų kortelių registrams sujungti reikalingų bendrų procedūrų ir specifikacijų (OL L 15, 2016 1 22, p. 51) su pakeitimais, padarytais 2017 m. rugpjūčio 25 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2017/1503, (OL L 221, 2017 8 26, p. 10).

Susitarimas dėl abipusio pripažinimo

Pagal atnaujintą Susitarimą dėl abipusio pripažinimo Šveicarija privalės priimti nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis pasiekiamas rezultatas, kuris turi būti pasiektas susitarimo priede išvardytais Sąjungos teisės aktais. Jei ateityje šio susitarimo taikymo sritis būtų išplėsta, papildomoms sritims bus taikomas toks pats požiūris.

Protokolu, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas dėl abipusio pripažinimo, atliekami tik nedideli pagrindinio susitarimo teksto ir priedo pakeitimai, kuriais siekiama geriau apibrėžti šio susitarimo tikslą ir taikymo sritį, galiojančias procedūras ir šalių valdžios institucijų bei ekonominės veiklos vykdytojų vaidmenis bei šalių bendradarbiavimą.

Visose srityse, kurioms taikomas šio susitarimo 1 priedas, Šveicarija privalės priimti teisės aktus, kad pasiektų tokį patį rezultatą, koks pasiektas taikant tame priede išvardytą Sąjungos *acquis*. Atitinkamų Šveicarijos teisės aktų nuostatų sąrašo priede nebeliks. Vienintelė šios taisyklės išimtis yra susijusi su 1 priedo 11 skyriumi: Šveicarijos teisės aktų nuostatų sąrašas jame išliks. Tai atitinka sutartą išimtį dėl Direktyvos 2007/45/EB¹³.

Tam tikrose srityse Šveicarijos galimybės prisidėti prie sprendimų formavimo bus ribotos. Paprastai Šveicarija neturės prieigos prie atitinkamų ekspertų grupių ir komiteto procedūros komitetų, atsakingų už vaistų klausimus. Ji taip pat neturės prieigos prie Europos vaistų agentūros. Medicinos prietaisų srityje Šveicarija galės dalyvauti komitetuose ir ekspertų grupėse tik stebėtojos teisėmis.

Pagal atnaujintą susitarimą Šveicarija galės naudotis Bendrijos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus, informacine sistema „EudraGMDP“, kaip nustatyta Direktyvoje 2004/27/EB¹⁴, ir finansiškai prie jos prisidės.

Susitarimas dėl elektros energijos

Susitarime dėl elektros energijos bus numatyta, kad Šveicarija dinamiškai derins savo teisės aktus su galiojančiais ir būsimais Sąjungos elektros energijos srities teisės aktais.

Susitarimo dėl elektros energijos tikslas – suteikti Šveicarijai galimybę patekti į Sąjungos elektros energijos vidaus rinką. Juo siekiama, *pvz.*, skatinti tarpvalstybinę prekybą elektros energija; užtikrinti elektros energijos rinkos vientisumą ir skaidrumą, taip pat vienodas sąlygas visiems rinkos dalyviams; užtikrinti elektros energijos tinklų stabilumą ir tiekimo saugumą; ir skatinti naudoti iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gaminamą elektros energiją. Susitarime apibrėžiamos elektros energijos vidaus rinkoms taikytinos taisyklės ir sąvokos, taip pat subjektų, pavyzdžiui, perdavimo sistemų ir skirstymo sistemų operatorių, vaidmenys ir atsakomybės sritys. Susitarime taip pat numatoma pereinamojo laikotarpio tvarka dėl ankstesnių ilgalaikių pajėgumų rezervavimo jungiamosioms linijoms prie Šveicarijos sienos, kurios yra nesuderinamos su *acquis*.

¹³ 2007 m. rugsėjo 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/45/EB, nustatanti taisykles dėl fasuotų produktų vardinių kiekių, panaikinti Tarybos direktyvas 75/106/EEB bei 80/232/EEB ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 76/211/EEB, (OL L 247, 2007 9 21, p. 17).

¹⁴ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/27/EB, iš dalies keičianti Direktyvą 2001/83/EB dėl Bendrijos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus, (OL L 136, 2004 4 30, p. 34).

Kalbant apie aplinkos apsaugą elektros energijos sektoriuje, Šveicarija privalo priimti arba toliau taikyti Šveicarijos teisės aktų nuostatas, kuriomis apibrėžiami reikalavimai, užtikrinantys bent tokį patį apsaugos lygį, koks nustatytas atitinkamoje *acquis*. Šios nuostatos negali trukdyti Sąjungos prekėms ir paslaugoms, atitinkančioms atitinkamoje *acquis* nustatytus reikalavimus, patekti į Šveicarijos rinką. Numatyta dinamiško derinimo pareigos išimtis, pagal kurią Šveicarijai leidžiama imtis būtinų, proporcingų ir neiškraipiančių priemonių, kuriomis būtų užtikrintas elektros energijos tiekimo saugumas, sukuriant ir įrengiant elektros energijos rezervus tiek, kiek jie yra suderinami su susitarimu.

Pagal šį susitarimą Šveicarija galės dalyvauti ir turės prisidėti prie Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (ACER), įsteigtos Reglamentu (ES) 2019/942¹⁵, finansavimo. Į susitarimą įtraukiamas standartinis priedėlis dėl ACER ir jos darbuotojų teisių, privilegijų ir imunitetų. Šveicarija taip pat galės naudotis Sąjungos duomenų baze, sukurta pagal Direktyvą (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją¹⁶, ir prisidės prie jos finansavimo laikydamasi standartinių finansinių sąlygų.

Į susitarimą įtraukiamos nuostatos dėl valstybės pagalbos ir prie jo bus pridėta bendra deklaracija.

Protokolas dėl bendros maisto saugos erdvės

Protokole dėl bendros maisto saugos erdvės bus numatyta, kad Šveicarija savo teisės aktus dinamiškai derins su visa Sąjungos *acquis*, susijusia su maisto grandine, ir taikys ją tuo pačiu metu.

Šiuo metu galiojantys su sanitarija ir fitosanitarija susiję galiojančio Susitarimo dėl prekybos žemės ūkio produktais priedai bus išbraukti iš Susitarimo dėl prekybos žemės ūkio produktais, o su jų dalyku susijusios nuostatos bus įtrauktos į Protokolą dėl bendros maisto saugos erdvės. Būtent dėl tų priedų dabartinės formos Susitarimas dėl prekybos žemės ūkio produktais šiuo metu kvalifikuojamas kaip su vidaus rinka susijusios srities, kurioje veikia Šveicarija, susitarimas.

Protokolas dėl bendros maisto saugos erdvės, kuriuo papildomas Susitarimas dėl prekybos žemės ūkio produktais, ir toliau bus susietas su Susitarimu dėl prekybos žemės ūkio produktais, nes, jei susitarimas arba protokolas būtų panaikinti, kita priemonė taip pat automatiškai netektų galios.

Šiuo protokolu sukurama bendra maisto saugos erdvė, apimanti visus maisto grandinės aspektus. Jo tikslai yra, pvz., didinti maisto ir pašarų saugą, užtikrinti aukštą žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatos lygį, kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms, gerinti gyvūnų apsaugą ir skatinti taikyti aukštus gyvūnų gerovės standartus.

Protokole dėl bendros maisto saugos erdvės Šveicarijai numatyta ne tik pareiga užtikrinti dinamišką derinimą su visais Sąjungos *acquis* teisės aktais, susijusiais su visa maisto

¹⁵ 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/942, kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra, (OL L 158, 2019 6 14, p. 22).

¹⁶ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (ES OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

grandine, bet ir pareiga laikinai taikyti visus ne teisėkūros procedūra priimtus aktus, grindžiamus galiojančiais antrinės teisės aktais, nuo dienos, kurią tokie ne teisėkūros procedūra priimti aktai pradedami taikyti Sąjungoje, iki jungtinio komiteto sprendimo dėl akto integravimo dienos, siekiant užtikrinti, kad jie būtų vienu metu taikomi visoje bendroje maisto saugos erdvėje.

Pagal dinamiško derinimo pareigos išimtis Šveicarijai bus leidžiama tam tikromis sąlygomis toliau taikyti nacionalinės teisės nuostatas, susijusias su genetiškai modifikuotais organizmais ir gyvūnų gerove. Be to, Šveicarija taip pat galės toliau taikyti savo priemones dėl galvijų, kuriems gali būti skiriamos hormoninės augimą skatinančios medžiagos, importo, jei tokių galvijų mėsa nebus įvežama į Sąjungą.

Bus galima imtis kompensacinių priemonių, jei kuri nors šalis nesilaikys arbitražo teismo sprendimo; jos galės būti taikomos pagal Protokolą dėl bendros maisto saugos erdvės, bet kurį kitą su vidaus rinka susijusios srities, kurioje veikia Šveicarija, susitarimą ar Susitarimą dėl prekybos žemės ūkio produktais.

Siekiant suteikti Šveicarijai galimybę pasiruošti perėjimui nuo dabartinės lygiavertiškumu grindžiamos sistemos prie sistemos, grindžiamos principu, pagal kurį jos teritorijoje tuo pačiu metu bus taikoma Sąjungos *acquis*, Protokole dėl bendros maisto saugos erdvės numatyta, kad šiuo metu galiojantys su sanitarija ir fitosanitarija susiję Susitarimo dėl prekybos žemės ūkio produktais priedai ir toliau turės teisinę galią ne ilgesniu kaip 24 mėnesių pereinamuoju laikotarpiu. Šiam laikotarpiui pasibaigus bus visapusiškai taikomos visos Protokolo dėl bendros maisto saugos erdvės nuostatos.

Protokole numatyta, kad Šveicarija turės prieigą prie Reglamentu (EB) Nr. 178/2002¹⁷ įsteigtos Europos maisto saugos tarnybos (EFSA), ir į ją įtrauktas standartinis priedėlis dėl šios tarnybos ir jos darbuotojų teisių, privilegijų ir imunitetų. Protokole taip pat numatytas Šveicarijos finansinis įnašas pagal pirmiau minėtas standartines finansines sąlygas EFSA ir šioms informacinėms sistemoms finansuoti:

- portalui EUROPHYT, sukurtam Komisijos direktyva 94/3/EB¹⁸,
- Skubių pranešimų apie nesaugų maistą ir pašarus sistemai (RASFF), sukurtai Reglamentu (EB) Nr. 178/2002¹⁹,
- sanitarinio ir fitosanitarinio sertifikavimo platformai (TRACES), sukurtai Reglamentu (ES) 2017/625²⁰, ir

¹⁷ 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras, (OL L 31, 2002 2 1, p. 1).

¹⁸ 1994 m. sausio 21 d. Komisijos direktyva 94/3/EB, nustatanti pranešimo apie sulaikytą siuntą ar kenksmingus organizmus, įvežamus iš trečiųjų šalių ir keliančius fitosanitarinį pavojų, tvarką, (OL L 32, 1994 2 5, p. 37).

¹⁹ 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras, (OL L 31, 2002 2 1, p. 1).

²⁰ 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/625 dėl oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos, kuri vykdoma siekiant užtikrinti maisto ir pašarų srities teisės aktų bei gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos ir augalų apsaugos produktų taisyklių taikymą, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 999/2001, (EB) Nr. 396/2005, (EB) Nr. 1069/2009, (EB) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) 2016/429 ir (ES) 2016/2031, Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1/2005 ir (EB) Nr. 1099/2009 bei Tarybos direktyvos

– gyvūnų ligų informacinei sistemai (ADIS), sukurtai Reglamentu (ES) 2020/2002²¹.

Susitarimas dėl prekybos žemės ūkio produktais

Įsigaliojus Susitarimo dėl prekybos žemės ūkio produktais pakeitimams, padarytiems specialiuoju dalinio pakeitimo protokolu, Susitarimas dėl prekybos žemės ūkio produktais nebebus laikomas su vidaus rinka susijusios srities, kurioje veikia Šveicarija, susitarimu.

Panaikinus su sanitarija ir fitosanitarija susijusius Susitarimo dėl prekybos žemės ūkio produktais priedus, šis iš dalies pakeistas susitarimas, įskaitant likusius jo priedus, bus taikomas tik prekybos aspektams. Taigi vienodo Sąjungos *acquis* aiškinimo ir taikymo sąvokos, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo vaidmuo, dinamiškas derinimas ir valstybės pagalbos taisyklės nėra aktualūs. Todėl šiame susitarime numatyta institucinė struktūra skiriasi nuo Protokole dėl bendros maisto saugos erdvės nustatytos struktūros.

Dalinio pakeitimo protokolu bus atnaujintas ginčų sprendimo mechanizmas, atsižvelgiant į Sąjungos ir Šveicarijos prekybos susitarimuose nustatytą praktiką. Galiojanti ginčų sprendimo procedūra bus grindžiama su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimuose numatyta procedūra. Be to, į susitarimą įtrauktos tokios pačios, kaip ir tuose susitarimuose, nuostatos dėl arbitražo teismo. Ginčų sprendimo procese Europos Sąjungos Teisingumo Teismui nenumatytas joks vaidmuo. Jei šalis nesilaiko arbitražo teismo sprendimo, kompensacinės priemonės gali būti taikomos pagal Susitarimą dėl prekybos žemės ūkio produktais arba Protokolą dėl bendros maisto saugos erdvės, bet ne pagal kitus su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimus.

Bendradarbiavimo susitarimai sveikatos, sanglaudos ir kosmoso srityse

Susitarimas dėl sveikatos

Susitarimu dėl sveikatos siekiama sustiprinti ES ir Šveicarijos bendradarbiavimą didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai srityje, įtraukiant Šveicariją į atitinkamus mechanizmus ir organų veiklą.

Tai nėra su vidaus rinka susijusios srities, kurioje veikia Šveicarija, susitarimas. Tačiau į jį, *vadovaujantis analogijos principu*, įtrauktos pirmiau minėtos identiškos institucinės nuostatos ir numatoma pareiga dinamiškai derinti teisės aktus su atitinkama Sąjungos *acquis*.

Į šį susitarimą, kaip ir su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimus, įtrauktos tam tikros bendros nuostatos dėl arbitražo teismo, įskaitant Europos Sąjungos Teisingumo Teismo vaidmenį. Kilus ginčams, siekiant atkurti galimai sutrikusią pusiausvyrą, galima taikyti kompensacines priemones, numatytas tiek Susitarime dėl sveikatos, tiek

98/58/EB, 1999/74/EB, 2007/43/EB, 2008/119/EB ir 2008/120/EB, ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 854/2004 ir (EB) Nr. 882/2004, Tarybos direktyvos 89/608/EEB, 89/662/EEB, 90/425/EEB, 91/496/EEB, 96/23/EB, 96/93/EB ir 97/78/EB bei Tarybos sprendimas 92/438/EEB, (OL L 95, 2017 4 7, p. 1).

²¹ 2020 m. gruodžio 7 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/2002, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/429 taikymo taisyklės, susijusios su pranešimu apie į sąrašą įtrauktas ligas ir ataskaitų dėl jų teikimu Sąjungoje, Sąjungos priežiūros programų ir likvidavimo programų ir ataskaitų teikimo formatu ir procedūromis, liga neužkrėstos teritorijos statuso pripažinimo paraiškos formatu ir procedūromis ir kompiuterine informacine sistema, (OL L 412, 2020 12 8, p. 1).

Susitarimo dėl Sąjungos programų sveikatos komponente (programoje „ES – sveikatos labui“).

Susitarime numatyta Šveicarijos galimybė kreiptis į Reglamentu (EB) Nr. 851/2004²² įsteigtą Europos ligų prevencijos ir kontrolės centrą (ECDC) ir šios šalies finansinis įnašas pagal pirmiau minėtas standartines finansines sąlygas. Į susitarimą įtraukiamas standartinis priedėlis dėl ECDC ir jo darbuotojų teisių, imunitetų ir privilegijų.

Kalbant apie Reglamentu (ES) 2022/2371²³ sukurtą ankstyvojo įspėjimo ir reagavimo sistemą (AİRS), Šveicarijos finansinis įnašas pagal šiuo metu galiojančią daugiametę finansinę programą (DFP) bus skiriamas kaip jos įnašas ECDC ir programai „ES – sveikatos labui“ finansuoti. Jei pagal kitą DFP AİRS bus finansuojama iš įvairių šaltinių, pirmiau minėtos sąlygos bus taikomos AİRS skiriamam Šveicarijos įnašui.

Susitarimas dėl sanglaudos

Susitarimas dėl sanglaudos nėra su vidaus rinka susijusios srities, kurioje veikia Šveicarija, susitarimas.

Juo nustatomas pagrindas, kuriuo remdamasi Šveicarija reguliariai finansiškai prisidės prie ekonominių ir socialinių skirtumų Sąjungoje mažinimo, taip papildydama Sąjungos ir valstybių narių sanglaudos srityje taikomas priemones.

Susitarime nustatomi Šveicarijos finansinio įnašo apskaičiavimo parametrai ir taisyklės. Įnašų mokėjimo laikotarpiai bus nustatomi atsižvelgiant į galiojančią Sąjungos daugiametę finansinę programą. Numatoma, kad pirmasis įnašo mokėjimo laikotarpis truks nuo 2030 m. sausio 1 d. iki 2036 m. gruodžio 31 d. Kartu bus priimtas ir vienkartinis papildomas finansinis įsipareigojimas, apimsiantis laikotarpį nuo 2024 m. pabaigos iki 2029 m. pabaigos.

Kiekvieno įnašų mokėjimo laikotarpio pradžioje šalys turės sudaryti susitarimo memorandumą, kuriame apibūdins temines sritis, kuriose tuo laikotarpiu bus galima naudoti Šveicarijos finansinį įnašą, pavyzdžiui, įtraukus žmogaus ir socialinis vystymasis, tvari ir įtrauki ekonominė plėtra, žalioji pertvarka, demokratija ir dalyvavimas arba migracija.

Susitarimo memorandume taip pat turėtų būti nurodyta finansinio įnašo suma, nustatyta pagal susitarime išdėstytas taisykles. Šveicarijos finansinis įnašas nebus perkeliamas į Sąjungos biudžetą.

Susitarimo memorandumas bus Šveicarijos ir finansavimą gaunančių valstybių narių sudarytų konkrečioms šalims skirtų susitarimų dėl įgyvendinimo pagrindas. Šiuose susitarimuose bus nurodomas konkrečiai šaliai skirtų lėšų paskirstymas, taip pat jų paskirstymas pagal temines sritis, paramos priemonės, valdymo ir kontrolės struktūros bei taikomos sąlygos ir atitinkamos valstybės narės kompetentingos institucijos.

Iš šio susitarimo kylančių ginčų sprendimo mechanizmas panašus į mechanizmą, įtrauktą į su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimus, tačiau taip pat nuo jų

²² 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 851/2004, steigiantis Europos ligų prevencijos ir kontrolės centrą, (OL L 142, 2004 4 30).

²³ 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2371 dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1082/2013/ES, (OL L 314, 2022 12 6, p. 26).

skiriasi. Visų pirma, į susitarimą įtrauktos tokios pačios nuostatos dėl arbitražo teismo, kaip tuose susitarimuose. Tačiau jame nenumatomas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo vaidmuo. Kilus ginčams, siekiant atkurti galimai sutrikusią pusiausvyrą, galima taikyti kompensacines priemones, numatytas tiek Susitarime dėl sanglaudos, tiek kuriame nors iš Susitarime dėl sanglaudos išvardytų susitarimų.

Susitarimas dėl Kosmoso programos agentūros

Susitarimas dėl Kosmoso programos agentūros nėra su vidaus rinka susijusios srities, kurioje veikia Šveicarija, susitarimas. Jame išdėstytos sąlygos, kuriomis Šveicarija turi teisę dalyvauti Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros (EUSPA), įsteigtos Reglamentu (ES) 2021/696²⁴, veikloje. Jis grindžiamas 2014 m. ES ir Šveicarijos susitarimu dėl Europos palydovinės navigacijos programų²⁵. Susitarime dėl Kosmoso programos agentūros numatyta, kad šį pasirašytą susitarimą šalys taikys laikinai.

Susitarimu nustatomas Šveicarijos finansinis įnašas į EUSPA, kuris apskaičiuojamas naudojant tą patį veiklos ir dalyvavimo mokesčiams apskaičiuoti skirtą įnašo raktą, kuris nustatytas su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose Šveicarija veikia nuo 2028 m., susitarimuose. Priklausomai nuo dienos, nuo kurios bus laikinai taikomas susitarimas, veiklos mokesčio procentinė dalis, kuria remiantis bus apskaičiuojami dalyvavimo mokesčiai, 2026 m. ir 2027 m. atitinkamai sudarys 2 % ir 3 %. Nuo 2028 m. ši procentinė dalis bus tokia pati kaip ir kituose susitarimuose, kuriais numatomas Šveicarijos dalyvavimas agentūrų veikloje, t. y. 4 %.

Šiuo susitarimu taip pat numatoma, kad Šveicarija galės dalyvauti veikloje, susijusioje su kitais kosmoso programos komponentais (ne tik GALILEO ir Europos geostacionarinėje navigacinėje tinklo sistemoje (EGNOS), kaip nustatyta 2014 m. susitarime), jei tai numatyta Susitarimo dėl Sąjungos programų protokole.

Į susitarimą įtraukiamas standartinis priedas, susijęs su EUSPA ir jos darbuotojų teisėmis, imunitetais ir privilegijomis.

Protokolas dėl parlamentinio bendradarbiavimo

Protokolu dėl parlamentinio bendradarbiavimo įsteigiamas Jungtinis parlamentinis komitetas, kuris veiks kaip Europos Parlamento ir Šveicarijos Federalinio Susirinkimo narių dialogo ir diskusijų forumas. Šio protokolo tikslas – pagilinti abipusį plataus masto ES ir Šveicarijos santykių klausimo supratimą ir paskatinti svarstymus šia tema, taip pat ir tolesnio galimo jų plėtojimo klausimu. Jungtinis parlamentinis komitetas bus reguliariai informuojamas apie jungtinių komitetų, įsteigtų pagal bet kuriuos į platų rinkinį įtrauktus susitarimus, sprendimus ir rekomendacijas. Jis gali prašyti pateikti bet kokią svarbią informaciją apie bet kurio į platų rinkinį įtraukto susitarimo įgyvendinimą ir teikti šalims rekomendacijas.

Bendra deklaracija dėl aukšto lygio Sąjungos ir Šveicarijos dialogo užmezgimo

²⁴ 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/696, kuriuo sudaroma Sąjungos kosmoso programa, įsteigiama Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 bei (ES) Nr. 377/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, (OL L 170, 2021 5 12, p. 69).

²⁵ Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos bendradarbiavimo susitarimas dėl Europos palydovinės navigacijos programų (OL L 15, 2014 1 20, p. 3).

Aukšto lygio dialogo, kurį ketinama užmegzti, tikslai yra šie:

- skatinti abipusį supratimą ir bendradarbiavimą, susijusį su plačiu dvišalių susitarimų rinkiniu, dėl kurio deramasi, ir su tolesnių dvišalių santykių plėtojimo galimybėmis;
- aptarti abiem pusėms svarbius klausimus, visų pirma Šveicarijos dalyvavimą vidaus rinkoje ir galimybes stiprinti šalių partnerystę ir
- įvertinti plataus dvišalių susitarimų rinkinio įgyvendinimą, jungtinių komitetų darbą ir galimą tolesnį jų dvišalių santykių plėtojimą.

Susitarimų pasirašymas ir tekstai

Susitarimų ir protokolų tekstai pateikiami Tarybai kartu su šiuo pasiūlymu. Prie įvairių susitarimų ar protokolų pridedamų bendrų deklaracijų tekstai pateikiami kartu su šiuo pasiūlymu, kartu su Bendra deklaracija dėl aukšto lygio Sąjungos ir Šveicarijos dialogo užmezgimo ir dviem vienašalėmis Šveicarijos deklaracijomis atitinkamai dėl Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo ir Susitarimo dėl sveikatos.

Pagal Sutartis Komisija turi užtikrinti, kad susitarimai ir protokolai būtų pasirašyti su sąlyga, kad jie bus sudaryti vėliau. Be to, Bendros deklaracijos dėl aukšto lygio dialogo tekstą Sąjungos vardu turėtų pasirašyti Europos Komisija.

1 lentelė. Institucinių ir kitų nuostatų, taip pat įtrauktų į su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimus ir į Susitarimą dėl sveikatos, apžvalga

Susitarimo nuostatos	Identiškos nuostatos
Bendrosios nuostatos	– susitarimo instituciniai uždaviniai ir (arba) tikslas – susitarimo pobūdis ir ryšys su susitarimo protokolais (kalbant apie galiojantį susitarimą)
Susitarimo suderinimas su Sąjungos teisės aktais	– jungtinio komiteto pareiga į susitarimą įtraukti naujus teisės aktus, kuriems taikomas susitarimas – dalyvavimas rengiant teisės aktą (sprendimų formavimas) ir teisės aktų įtraukimas į susitarimą – Šveicarijos konstitucinių įsipareigojimų vykdymas
Susitarimo aiškinimas ir taikymas	– vienodas aiškinimas, veiksmingas ir darnus taikymas ir išimtinumo principai – procedūra, taikoma kilus su aiškinimu ar taikymu susijusių sunkumų, kompensacinės priemonės ir jurisdikcijų bendradarbiavimas
Kitos nuostatos	– jungtinis komitetas – Šveicarijos finansinis įnašas finansuojant agentūras ir informacines sistemas, prie kurių ji turi prieigą – informacijos tvarkymas – Sąjungos teisės aktuose pateikiamos nuorodos, susijusios su: valstybių narių teritorijomis ir piliečiais, teisės aktų įsigaliojimu ir įgyvendinimu, adresatais, valstybių narių teisėmis ir pareigomis
Baigiamosios nuostatos	– įsigaliojimas ir įgyvendinimas – pakeitimai ir nutraukimas
Priedas dėl Šveicarijos finansinio įnašo įgyvendinimo	– veiklos rūšių, įstaigų ir informacinių sistemų sąrašas – mokėjimo sąlygos – pereinamojo laikotarpio priemonės (jei aktualu)
Priedas / priedėlis dėl arbitražo teismo	– arbitražo teismo kanceliarijos ir sekretoriato paslaugos – ginčų sprendimo proceso inicijavimas – arbitražo teismo sudėtis – arbitražo procesas – arbitražo teismo sprendimai

Priedėlis dėl agentūrų privilegijų ir imunitetų	– agentūros patalpų, pastatų ir archyvų neliečiamumas – mokesčių netaikymas tarnybiniam naudojimui skirtam turtui, pajamoms, prekėms ir paslaugoms – diplomatinis korespondencijos ir komunikacijos statusas – pareigūnų, kuriems taikomi Tarnybos nuostatai, privilegijos, imunitetai, apmokestinimas ir socialinė apsauga
---	--

2 lentelė. Nuostatos dėl valstybės pagalbos, kurios yra įtrauktos ir į Susitarimą dėl elektros energijos, ir į susitarimų dėl oro transporto ir sausumos transporto protokolus dėl valstybės pagalbos

Protokolo dėl valstybės pagalbos dalis / skyrius arba priedai	Identiškos nuostatos
Pagrindinis tekstas	– su valstybės pagalba susiję uždaviniai – protokolo ryšys su galiojančiu susitarimu (galiojančio susitarimo atveju) – su susitarimu nesuderinama ir suderinama valstybės pagalba ir esama pagalba – priežiūra, skaidrumas, bendradarbiavimo ir konsultacijų sąlygos – teisės aktų įtraukimas – ratifikavimas ir įsigaliojimas, pakeitimai ir nutraukimas
Priedas dėl išimčių ir paaiškinimų	– su tinkamu vidaus rinkos veikimu suderinamos priemonės
Priedas dėl Sąjungoje taikomų bendrųjų ir sektorių teisės aktų	– visiems sektoriams taikomi bendrieji teisės aktai, papildomi sektorių taisyklėmis, susijusiomis su konkrečia sritimi, kuriai taikomas atitinkamas susitarimas

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl plataus susitarimų rinkinio, skirto dvišaliams santykiams su Šveicarijos Konfederacija stiprinti, gilinti ir išplėsti, pasirašymo ir dėl Susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje sąlygų laikino taikymo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 217 straipsnį kartu su 218 straipsnio 5 dalimi ir 218 straipsnio 8 dalies antra pastraipa,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 2024 m. kovo 12 d.¹ Taryba suteikė Komisijai įgaliojimus pradėti derybas su Šveicarijos Konfederacija (toliau – Šveicarija) dėl plataus priemonių, susijusių su dvišaliais santykiais su Šveicarijos Konfederacija, rinkinio, apimančio institucines ir su valstybės pagalba susijusias nuostatas Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos su vidaus rinka susijusių sričių susitarimuose² ir, kai būtina, specialų tų susitarimų pritaikymą, taip pat dėl susitarimo dėl Šveicarijos dalyvavimo Sąjungos programose ir dėl susitarimo, kuris sudaro pagrindą Šveicarijos nuolatiniam įnašui į ekonominių ir socialinių skirtumų mažinimą. Taryba taip pat įgaliojo Komisiją pradėti derybas su Šveicarija dėl naujų elektros energijos, sveikatos ir maisto saugos sričių susitarimų, dėl Šveicarijos dalyvavimo Sąjungos kosmoso programos agentūros ir Europos Sąjungos geležinkelių agentūros veikloje ir dėl Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl oro transporto dalinio pakeitimo siekiant numatyti kabotažo galimybę;
- (2) Komisija Sąjungos vardu derėjosi dėl plataus susitarimų rinkinio: protokolų dėl institucinių, valstybės pagalbos srities ir dalinio pakeitimo nuostatų, susijusių su galiojančiais Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimais su vidaus rinka susijusiose srityse, kuriose veikia Šveicarija; galiojančio Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais protokolo, kuriuo sukurama bendra maisto saugos erdvė; Europos Sąjungos ir Šveicarijos

¹ 2024 m. kovo 12 d. Tarybos sprendimas (ES, Euratomas) 2024/995, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas su Šveicarijos Konfederacija dėl institucinių nuostatų Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimuose, susijusių su vidaus rinka, dėl susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Sąjungos programose ir dėl susitarimo, kuris sudaro pagrindą Sąjungos sanglaudai skirtam Šveicarijos Konfederacijos nuolatiniam įnašui, (OL L, 2024/995, 2024 3 26).

² 1999 m. birželio 21 d. pasirašyti Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl oro transporto, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl prekybos žemės ūkio produktais (OL L 114, 2002 4 30, p. 1).

Konfederacijos susitarimo dėl elektros energijos; Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl sveikatos; Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo ekonominiams ir socialiniams skirtumams Europos Sąjungoje mažinti; Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Sąjungos programose; Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje sąlygų, taip pat Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos protokolo dėl parlamentinio bendradarbiavimo;

- (3) instituciniuose protokoluose nustatoma jungtinio komiteto pareiga įtraukti visus Sąjungos teisės aktus, patenkančius į susitarimų taikymo sritį, ir nuostatas, kuriomis užtikrinama, kad Šveicarija laikytųsi atitinkamų taisyklių. Jais užtikrinamas vienodas visų su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimų aiškinimas ir taikymas, o tais atvejais, kai tų susitarimų taikymas apima Sąjungos teisės sąvokas, – tų sąvokų aiškinimas ir taikymas pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką. Instituciniais protokolais nustatomas veiksmingas arbitražu grindžiamo ginčų sprendimo mechanizmas, įskaitant visų su byla susijusių Sąjungos teisės klausimų perdavimą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui. Jei nesilaikoma arbitražo teismo sprendimo, pagal atitinkamą susitarimą arba bet kurį su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimą gali būti taikomos proporcingos kompensacinės priemonės;
- (4) protokolais, kuriais iš dalies keičiami galiojantys susitarimai, daromi būtini esminiai pakeitimai, atitinkantys naująją institucinę sistemą. Be to, Protokolu, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas dėl oro transporto, numatomas abipusis keitimasis kabotažo teisėmis;
- (5) galiojančių susitarimų dėl oro transporto ir dėl sausumos transporto protokolai dėl valstybės pagalbos užtikrina vienodas sąlygas Šveicarijai dalyvauti vidaus rinkoje tose srityse, kurioms taikomi tie susitarimai. Šveicarija taikys Sąjungoje taikomoms taisyklėms lygiavertes materialines ir procedūrines taisykles, taip pat priežiūros ir vykdymo užtikrinimo mechanizmus;
- (6) Protokole, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais, numatytas atnaujintas susitarimo ginčų sprendimo mechanizmas, atitinkantis Sąjungos prekybos susitarimuose nustatytą praktiką;
- (7) atskiru Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais protokolu sukurama bendra maisto saugos erdvė, apimanti visus maisto grandinės aspektus. Į šį protokolą įtrauktos institucinės nuostatos, kurios yra tokios pačios visuose su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimuose;
- (8) naujajame Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarime dėl elektros energijos nustatomos taisyklės ir sąlygos, kurių laikydamasi Šveicarija gali dalyvauti elektros energijos vidaus rinkoje. Į šį susitarimą įtrauktos institucinės nuostatos, kurios yra tokios pačios visuose su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimuose, taip pat valstybės pagalbos taisyklės, kurios yra beveik identiškos toms, kurios taikomos oro ir sausumos transporto srityse;
- (9) naujuoju Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimu dėl sveikatos siekiama stiprinti Sąjungos ir Šveicarijos bendradarbiavimą didelių tarpvalstybinio

pobūdžio grėsmių sveikatai srityje ir, vadovaujantis analogijos principu, taikomos institucinės nuostatos, kurios yra tokios pačios, kaip su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimuose. Šis susitarimas yra susijęs su Šveicarijos dalyvavimu Sąjungos veiksmų sveikatos srityje programoje (programoje „ES – sveikatos labui“);

- (10) naujuoju Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimu dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo ekonominiams ir socialiniams skirtumams Europos Sąjungoje mažinti nustatomas Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo, kuris pagal platų susitarimų rinkinį skiriamas siekiant mažinti ekonominius ir socialinius skirtumus Sąjungoje, teisinis pagrindas ir parametrai. Susitarime numatomas ginčų sprendimo mechanizmas; jei nesilaikoma arbitražo teismo sprendimo, pagal bet kurį susitarimą, su kuriuo susijęs rinkinys, gali būti taikomos proporcingos kompensacinės priemonės;
- (11) naujajame Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarime dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje sąlygų nustatomos sąlygos, kuriomis Šveicarija gali dalyvauti šios agentūros veikloje;
- (12) identiškomis įvairių institucinių protokolų ir naujų susitarimų nuostatomis užtikrinamas Šveicarijos finansinis įnašas, skirtas informacinių sistemų ir agentūrų, kurių veikloje ši šalis dalyvauja, išlaidoms padengti;
- (13) Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos protokolu dėl parlamentinio bendradarbiavimo įsteigiamas Jungtinis parlamentinis komitetas, veikiantis kaip Europos Parlamento ir Šveicarijos Federalinio Susirinkimo narių dialogo ir diskusijų forumas, siekiant pagilinti abipusį plataus masto ES ir Šveicarijos santykių supratimą ir paskatinti svarstymus šia tema, taip pat ir tolesnio galimo jų plėtojimo klausimu;
- (14) susitarimai ir protokolai, kurie yra šio sprendimo dalykas, sudaro nuoseklią visumą ir jais nustatoma sustiprintos ir visapusiškos partnerystės įvairiose srityse, kurioms taikomos Sutartys, struktūra, grindžiama tinkama teisių ir pareigų pusiausvyra. Todėl sprendimas dėl šių susitarimų ir protokolų pasirašymo turėtų būti grindžiamas Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo numatytu materialiniu teisiniu pagrindu steigti asociaciją, numatančią abipuses teises ir pareigas, bendrą veiklą ir specialią tvarką;
- (15) siekiant padidinti jų bendradarbiavimo mastą, Susitarime dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje sąlygų nustatyta, kad šalys, laikydamosi savo atitinkamų vidaus procedūrų ir teisės aktų, jį laikinai taiko nuo 2026 m. sausio 1 d., jei to susitarimo pasirašymo data yra ankstesnė nei 2026 m. liepos 1 d., arba nuo kitų metų po jo pasirašymo sausio 1 d., jei to susitarimo pasirašymo data yra po 2026 m. birželio 30 d. Todėl tas susitarimas turėtų būti taikomas laikinai, kol įsigalios;
- (16) Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Sąjungos programose pasirašymui taikomos atskiros procedūros;
- (17) Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos bendros deklaracijos dėl aukšto lygio dialogo dėl plataus dvišalių susitarimų rinkinio ir galimo tolesnio dvišalių Europos Sąjungos ir Šveicarijos santykių plėtojimo užmezgimo pasirašymas turėtų būti patvirtintas;

- (18) susitarimai ir protokolai, kurie yra šio sprendimo dalykas, turėtų būti pasirašyti Sąjungos vardu, o prie tų susitarimų ir protokolų pridedamos bendros deklaracijos turėtų būti patvirtintos,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Igaliojama Sąjungos vardu pasirašyti šiuos susitarimus ir protokolus su sąlyga, kad jie bus sudaryti³:

- (a) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo;
- (b) Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo institucinį protokolą;
- (c) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto;
- (d) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto institucinį protokolą;
- (e) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl oro transporto protokolą dėl valstybės pagalbos;
- (f) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais;
- (g) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais institucinį protokolą;
- (h) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliu ir keliais protokolą dėl valstybės pagalbos;
- (i) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo;
- (j) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl atitikties įvertinimo abipusio pripažinimo institucinį protokolą;
- (k) Protokolą, kuriuo iš dalies keičiamas Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais;
- (l) Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dėl prekybos žemės ūkio produktais protokolą, kuriuo sukurama bendra maisto saugos erdvė;
- (m) Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl elektros energijos;
- (n) Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl sveikatos;
- (o) Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos reguliaraus finansinio įnašo ekonominiams ir socialiniams skirtumams Europos Sąjungoje mažinti;
- (p) Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje sąlygų;

³ Susitarimų ir protokolų tekstai bus paskelbti kartu su sprendimu dėl jų sudarymo.

- (q) Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl parlamentinio bendradarbiavimo.

2 straipsnis

1. Patvirtinamas Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos bendros deklaracijos dėl aukšto lygio dialogo dėl plataus dvišalių susitarimų rinkinio ir galimo tolesnio dvišalių Europos Sąjungos ir Šveicarijos santykių plėtojimo užmezgimo pasirašymas⁴.
2. Patvirtinamos šios bendros deklaracijos, pridedamos prie šio sprendimo 1 straipsnyje nurodytų susitarimų ir protokolų:
 - (a) toliau išvardytos bendros deklaracijos, pridedamos prie šio sprendimo 1 straipsnio a punkte nurodyto dalinio pakeitimo protokolo⁵:
 - Bendra deklaracija dėl Sąjungos pilietybės;
 - Bendra deklaracija dėl piktnaudžiavimo teisėmis, suteiktomis Direktyva 2004/38/EB, prevencijos ir kovos su juo veiksmų;
 - Bendra deklaracija dėl atsisakymo teikti socialinę paramą ir teisės gyventi šalyje panaikinimo prieš įgyjant teisę nuolat gyventi šalyje;
 - Bendra deklaracija dėl pranešimo apie įsidarbinimą;
 - Bendra deklaracija dėl Kvalifikacijų pripažinimo konvencijos;
 - Bendra deklaracija dėl laisvų darbo vietų;
 - Bendra deklaracija dėl bendrų tikslų, susijusių su laisve teikti paslaugas iki 90 darbo dienų ir su komandiruojamų darbuotojų teisių užtikrinimu;
 - Bendra deklaracija dėl veiksmingų kontrolės sistemų, įskaitant Šveicarijos dvejetainę vykdymo užtikrinimo sistemą;
 - Bendra deklaracija dėl vienodo užmokesčio už tą patį darbą toje pačioje vietoje principo ir dėl proporcingo bei tinkamo komandiruojamų darbuotojų apsaugos lygio;
 - Bendra deklaracija dėl Šveicarijos dalyvavimo Europos darbo institucijos veikloje;
 - Bendra deklaracija dėl pasienio darbuotojų deklaracinio registravimo sistemos;
 - Bendra deklaracija dėl dviejų ES teisės aktų įtraukimo į Susitarimo I priedą;
 - (b) bendra deklaracija, pridedama prie šio sprendimo 1 straipsnio e punkte nurodyto valstybės pagalbos protokolo⁶;
 - (c) bendra deklaracija, pridedama prie šio sprendimo 1 straipsnio f punkte nurodyto dalinio pakeitimo protokolo⁷;

⁴ Deklaracija paskelbta OL L, [XXX].

⁵ Deklaracijos paskelbtos OL L, [XXX].

⁶ Deklaracija paskelbta OL L, [XXX].

⁷ Deklaracija paskelbta OL L, [XXX].

- (d) bendra deklaracija, pridedama prie šio sprendimo 1 straipsnio h punkte nurodyto valstybės pagalbos protokolo⁸;
- (e) bendra deklaracija, pridedama prie šio sprendimo 1 straipsnio m punkte nurodyto susitarimo⁹.

3. Taryba atkreipia dėmesį į šias Šveicarijos deklaracijas:

- (a) Šveicarijos deklaraciją dėl priemonių, kurių reikia imtis savarankiškai dirbančių asmenų atžvilgiu pagal pranešimo apie su darbu susijusį trumpalaikį buvimą šalyje procedūrą, pridedamą prie šio sprendimo 1 straipsnio a punkte nurodyto dalinio pakeitimo protokolo¹⁰;
- (b) Šveicarijos Konfederacijos deklaraciją dėl analogijos principu grindžiamo institucinių elementų įtraukimo į Susitarimą dėl sveikatos, pridedamą prie šio sprendimo 1 straipsnio n punkte nurodyto susitarimo¹¹.

3 straipsnis

Laikantis abipusiškumo principo, šio sprendimo 1 straipsnio p punkte nurodytas susitarimas laikinai taikomas pagal to susitarimo 15 straipsnio 3 dalį¹².

4 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

⁸ Deklaracija paskelbta OL L, [XXX].

⁹ Deklaracija paskelbta OL L, [XXX].

¹⁰ Deklaracija paskelbta OL L, [XXX].

¹¹ Deklaracija paskelbta OL L, [XXX].

¹² Data, nuo kurios Susitarimas bus laikinai taikomas, bus *Oficialiajame leidinyje*.

**TEISĖS AKTO PASIŪLYMO FINANSINIO POVEIKIO IR SKAITMENINIŲ
ASPEKTŲ PAŽYMA**

PAJAMOS (PASIŪLYMAMS, KURIE DARO POVEIKĮ BIUDŽETO PAJAMOMS)

I DALIS.

EUROPOS SĄJUNGOS KOSMOSO PROGRAMOS AGENTŪRA

1. PASIŪLYMO PAVADINIMAS

Pasiūlymas dėl Tarybos sprendimo dėl plataus susitarimų rinkinio, skirto dvišaliams santykiams su Šveicarijos Konfederacija stiprinti, gilinti ir išplėsti, pasirašymo

2. BIUDŽETO EILUTĖS

I dalyje išsamiai aprašomas Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje sąlygų (toliau – Susitarimas dėl Kosmoso programos agentūros) finansinis poveikis. II dalyje išsamiai aprašomas kitų plataus priemonių rinkinio susitarimų, kuriuose numatytas Šveicarijos finansinis įnašas į įvairias agentūras ir informacines sistemas, finansinis poveikis.

Pajamų eilutė (skyrius / straipsnis / punktas):

- 04 10 01 straipsnis – Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra (EUSPA) – Išorės asignuotosios pajamos

Pajamos bus priskiriamos prie šios išlaidų eilutės (skyriaus / straipsnio / punkto):

- 04 10 01 straipsnis – Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra (EUSPA) – Patvirtintas biudžetas

3. FINANSINIS POVEIKIS¹

- ☐ Pasiūlymas finansinio poveikio neturi.
- ☐ Pasiūlymas neturi finansinio poveikio išlaidoms, bet turi finansinį poveikį pajamoms.
- ☒ Pasiūlymas turi finansinį poveikį asignuotosioms pajamoms.

¹ Visi šiame skirsnyje nurodyti 2026 ir 2027 m. skaičiai yra orientaciniai ir atitinka naujausius turimus įverčius.

Poveikis yra toks:

(mln. EUR, tūkstantųjų tikslumu)

Pajamų eilutė	Poveikis pajamoms	XX mėnesių laikotarpis, prasidedantis mmmm mm dd (jei taikytina)	N metai (2026)
04 10 01	4 098 115	24 mėnesių laikotarpis, prasidedantis 2026 01 01	4 098 115

Pajamų eilutė	2026	2027
04 10 01	4 098 115	4 185 977

Išlaidų eilutė	2026	2027
04 10 01	4 098 115	4 185 977

4. KOVOS SU SUKČIAVIMU PRIEMONĖS

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 325 straipsnyje reikalaujama, kad Komisija kovotų su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu ir kitokia neteisėta veikla. Todėl vykdydamos kasdienę veiklą, kuriai naudojami ištekliai, visos Komisijos tarnybos privalo imtis sukčiavimo prevencijos ir nustatymo priemonių.

Sukčiavimas Sąjungos lėšomis ir su jomis susiję pažeidimai itin neigiamai veikia Komisijos reputaciją ir įvairių sričių Sąjungos politikos įgyvendinimą. 2019 m. balandžio 29 d. buvo priimta 2011 m. strategiją pakeitusi dabartinė Komisijos kovos su sukčiavimu strategija (COM(2019) 196). Tai – politikos dokumentas, kuriame atsižvelgiant į 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą nustatomi Komisijos kovos su sukčiavimu prioritetai. Pagrindiniai 2019 m. Komisijos kovos su sukčiavimu strategijos tikslai yra 1) „[t]oliau stengtis geriau suprasti ES biudžetui interesams kenkiančio sukčiavimo būdus, sukčiautojų profilį ir su tokiu sukčiavimu susijusias sisteminės pažeidžiamas sritis“ (duomenų rinkimas ir analizė) ir 2) „[o]ptimizuoti kovos su sukčiavimu koordinavimą, šios srities bendradarbiavimą ir darbo srautus, ypač tarp Komisijos tarnybų ir vykdomųjų įstaigų“ (koordinavimas, bendradarbiavimas ir procesai). Prie strategijos pridėtas veiksmų planas 2023 m. liepos mėn. buvo persvarstytas. Persvarstyta, kaip ir ankstesniuose, planu siekiama sustiprinti visas kovos su sukčiavimu ciklo dalis: prevenciją, nustatymą, tyrimą ir ištaisymą.

2019 m. Komisijos kovos su sukčiavimu strategijos pagrindiniai principai ir tiksliniai standartai yra:

- visiškas sukčiavimo netoleravimas;
- kova su sukčiavimu – neatskiriama vidaus kontrolės dalis;
- kontrolės išlaidų efektyvumas;
- Sąjungos darbuotojų profesinis sąžiningumas ir kompetencija;

- Sąjungos lėšų naudojimo skaidrumas;
- sukčiavimo prevencija, ypač užtikrinant didesnę lėšų naudojimo programų atsparumą sukčiavimui;
- pajėgumas vykdyti veiksmingus tyrimus ir laiku keisti informaciją;
- operatyvios taisomosios priemonės (įskaitant sukčiaujant gautų lėšų susigrąžinimą bei teises ir (arba) administracines sankcijas);
- glaudus vidaus ir išorės subjektų bendradarbiavimas, ypač tarp Sąjungos ir atsakingų nacionalinių institucijų ir tarp visų atitinkamų Sąjungos institucijų ir įstaigų padalinių;
- veiksminga informacijos apie kovą su sukčiavimu sklaida organizacijos viduje ir už jos ribų.

Susitarimo dėl Kosmoso programos agentūros 11 straipsnyje ir Susitarimo dėl Šveicarijos dalyvavimo EUSPA veikloje III priede išdėstytos išsamios nuostatos dėl Šveicarijos dalyvių, dalyvaujančių Kosmoso programos agentūros veikloje, finansavimo. Šios nuostatos taip pat apima kovos su sukčiavimu priemones. III priede pateikiama išsami informacija, aprašomi procesai ir sudaromos sąlygos įstaigoms nepriekaištingai vykdyti užduotis, kad būtų apsaugoti Sąjungos finansiniai interesai (Europos Komisijos ar kitų Europos Komisijos įgaliotų asmenų, be kita ko, Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) ir Europos Audito Rūmų). Sąjungos finansiniai interesai turi būti apsaugoti taikant proporcingas priemones, be kita ko, priemones, susijusias su pažeidimų, tokių kaip sukčiavimas, prevencija, nustatymu, ištaisymu ir tyrimu, prarastų, neteisingai išmokėtų ar neteisingai panaudotų lėšų susigrąžinimu ir, kai tinkama, administracinių nuobaudų skyrimu.

Pagal Finansinį reglamentą bet kuris Sąjungos lėšas gaunantis asmuo arba subjektas turi visapusiškai bendradarbiauti Sąjungos finansinių interesų apsaugos klausimu, suteikti Komisijai, OLAF ir Europos Audito Rūmams būtinas teises ir prieigą ir užtikrinti, kad visi Sąjungos lėšų naudojimo procese dalyvaujantys tretieji asmenys suteiktų lygiavertes teises. Kaip aiškiai numatyta Susitarimo dėl Kosmoso programos agentūros 11 straipsnio 4 dalyje, peržiūros ir auditai gali būti atliekami ir sustabdžius protokolo taikymą, pasibaigus Susitarimo taikymui ar jį nutraukus.

Susitarimu dėl Kosmoso programos agentūros užtikrinama, kad OLAF galėtų pagal atitinkamą finansavimo susitarimą ir kitą galiojantį susitarimą juose numatytu mastu Šveicarijos Konfederacijos teritorijoje atlikti Šveicarijos subjekto, kuris yra atitinkamo finansavimo susitarimo šalis arba finansavimo susitarimą pagal sutartį įgyvendinantis trečiasis asmuo, administracinius tyrimus, įskaitant patikras ir inspektavimus vietoje. Atlikdamos savo pareigas Šveicarijos Konfederacijos teritorijoje, Europos Komisija ir OLAF veikia laikydamosi Šveicarijos teisės.

Peržiūras ir auditą gali atlikti Sąjungos, visų pirma Europos Komisijos ir Europos Audito Rūmų, pareigūnai arba kiti Europos Komisijos įgalioti asmenys. Atlikdami savo pareigas Šveicarijos Konfederacijos teritorijoje, Europos Komisija ar jos įgalioti asmenys veikia laikydamiesi Šveicarijos teisės.

Šveicarijos valdžios institucijos, laikydamosi taikytinų tarptautinio bendradarbiavimo priemonių, bendradarbiauja su Sąjungos arba valstybių narių institucijomis, kurių kompetencijai priklauso tirti Sąjungos finansiniams interesams kenkiančias nusikalstamas veikas ir traukti už jas baudžiamojon atsakomybėn, be kita ko, perduoti teisti įtariamus tų nusikalstamų veikų vykdytojus ir jų bendrininkus. Pagal taikytinas tarptautinio bendradarbiavimo priemones teikiami prašymai atitinkamais atvejais gali apimti prašymus,

susijusius su Europos prokuratūros atliekamais tyrimais ar baudžiamuoju persekiojimu. Tai sudaro sąlygas bendradarbiauti su Europos prokuratūra, kaip numatyta 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis.

Be to, Susitarime dėl Kosmoso programos agentūros nustatomas veiksmingas Komisijos sprendimų vykdymo užtikrinimo Šveicarijos Konfederacijos teritorijoje mechanizmas.

5. KITOS PASTABOS

Šveicarijos metinį finansinis įnašas EUSPA veiklos finansavimui sudaromas iš veiklos įnašo sumos ir dalyvavimo mokesčio, kaip apibrėžta Susitarimo dėl Kosmoso programos agentūros 4 straipsnyje ir to susitarimo I priede.

Veiklos įnašas bus apskaičiuojamas naudojant įnašo raktą, kuris nustatomas kaip Šveicarijos bendrojo vidaus produkto (BVP) rinkos kainomis ir Sąjungos BVP rinkos kainomis santykis. Atitinkamų BVP duomenys yra Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) metų, kuriais atliekamas metinis mokėjimas, sausio 1 d. pateikti naujausi BVP duomenys, parengti tinkamai atsižvelgiant į Susitarimą dėl bendradarbiavimo statistikos srityje². Jei šis susitarimas nustoja būti taikomas, Šveicarijos BVP laikomas tas, kuris nustatytas remiantis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) pateiktais duomenimis.

Veiklos įnašas bus apskaičiuojamas įnašo raktą taikant metiniam patvirtintam Sąjungos biudžetui, įrašytam į atitinkamų metų atitinkamą (-as) Sąjungos biudžeto subsidijų eilutę (-es). Visos orientacinės sumos bus grindžiamos įsipareigojimų asignavimais.

Metinis dalyvavimo mokestis yra metinio veiklos įnašo procentinė dalis. Metinis dalyvavimo mokestis bus tokio dydžio:

- 2026 m. 2 %
- 2027 m. 3 %
- 2028 m. ir vėlesniais metais 4 %.

Visi Šveicarijos finansiniai įnašai ir mokėtinos arba gautinos sumos mokami arba Sąjungos mokėjimai bus atliekami eurai.

Europos Komisija Šveicarijai pateikia mokėjimo reikalavimą, pagal kurį mokėtina suma atitinka Šveicarijos įnašą. Šveicarija sumoka šiame mokėjimo reikalavime nurodytą sumą ne vėliau kaip per 45 dienas nuo mokėjimo reikalavimo gavimo.

Pavėlavusi sumokėti finansinį įnašą, Šveicarija moka nuo mokėjimo termino skaičiuojamus delspinigius nuo nesumokėtos sumos. Delspinigių, skaičiuojamų nuo iki mokėjimo termino dienos nesumokėtų mokėtinų sumų, norma yra Europos Sąjungos oficialiojo leidinio C serijoje paskelbta pirmąją mėnesio, kurį sueina mokėjimo terminas, kalendorinę dieną galiojanti palūkanų norma, kurią Europos Centrinis Bankas taiko savo pagrindinėms refinansavimo operacijoms, arba 0 %, priklausomai nuo to, kuri suma didesnė, padidinus ją 3,5 procentinio punkto.

² Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl bendradarbiavimo statistikos srityje (OL L 90, 2006 3 28, p. 2).

II DALIS.

KITOS AGENTŪROS IR INFORMACINĖS SISTEMOS

1. PASIŪLYMO PAVADINIMAS

Pasiūlymas dėl Tarybos sprendimo dėl plataus susitarimų rinkinio, skirto dvišaliams santykiams su Šveicarijos Konfederacija stiprinti, gilinti ir išplėsti, pasirašymo

2. BIUDŽETO EILUTĖS

II dalyje išsamiai aprašomas kitų plataus priemonių rinkinio susitarimų, kuriuose numatytas Šveicarijos finansinis įnašas į įvairias agentūras ir informacines sistemas, išskyrus Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos Konfederacijos dalyvavimo Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje sąlygų, finansinis poveikis. I dalyje išsamiai aprašomas pastarojo susitarimo finansinis poveikis.

Pagal su vidaus rinka susijusių sričių, kuriose veikia Šveicarija, susitarimus, Susitarimą dėl sveikatos ir Susitarimą dėl Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros Šveicarija prisidės prie Sąjungos biudžeto finansiniais įnašais, skirtais agentūrų ir įstaigų, informacinių sistemų ir kitos veiklos, kurioje ši šalis dalyvauja pagal tuos susitarimus, valdymui ir naudojimui. Buvo susitarta dėl standartinių finansinių sąlygų ir šios sąlygos buvo įtrauktos į konkrečius susitarimus. Tai nėra susitarimai dėl Šveicarijos dalyvavimo atitinkamai Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros veikloje ir Sąjungos programose.

Išsamus finansinių sąlygų aprašymas pateikiamas šio dokumento 5 skirsnyje.

Informacinės sistemos, kuriomis Šveicarija galės naudotis ir prie kurių veiklos ji turės prisidėti finansiškai pagal sutartas finansines sąlygas, yra šios:

- Reglamentu (ES) 2016/589 įsteigtas Europos užimtumo tarnybų tinklas (EURES);
- Reglamentu (EB) 883/2004 ir Reglamentu (EB) 987/2009 įsteigti elektroniniai socialinės apsaugos informacijos mainai (EESSI);
- Reglamentu (ES) Nr. 1024/2012 sukurtos Vidaus rinkos informacinės sistemos (IMI) moduliai, susiję su darbuotojų komandiravimu, paslaugomis, profesine kvalifikacija, Europos profesine kortele, reglamentuojamosiomis profesijomis ir bendraisiais skaitmeniniais vartais;
- Direktyva 2004/27/EB sukurta duomenų bazės „EudraGMDP“ informacinė sistema dėl Bendrijos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus;
- 1994 m. sausio 21 d. Komisijos direktyva 94/3/EB sukurta portalas EUROPHYT;
- Reglamentu (EB) Nr. 178/2002 sukurta Skubių pranešimų apie nesaugų maistą ir pašarus sistema (RASFF);
- Reglamentu (ES) 2017/625 sukurta sanitarinio ir fitosanitarinio sertifikavimo platforma (TRACES);
- Reglamentu (ES) 2020/2002 sukurta gyvūnų ligų informacinė sistema (ADIS);
- pagal Direktyvą (ES) 2018/2001 sukurta Sąjungos duomenų bazė dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją.

Agentūros, kurių veikloje Šveicarija galės dalyvauti ir turės prisidėti finansiškai pagal sutartas finansines sąlygas, yra šios:

- Reglamentu (EB) Nr. 851/2004 įsteigtas Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras (ECDC);
- Reglamentu (EB) Nr. 178/2002 įsteigta Europos maisto saugos tarnyba (EFSA);
- Reglamentu (ES) 2019/942 įsteigta Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER).

Jei šiuo metu esama alternatyvių finansavimo šaltinių, jie bus išlaikomi. Jei per susitarimų gyvavimo ciklą ši padėtis pasikeistų, turėtų būti taikomos standartinės finansinės sąlygos. Tai pasakytina apie šias informacines sistemas ir agentūras:

- Reglamentu (ES) Nr. 165/2014 ir Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2016/68 nustatytą sistemą „TACHOnet“;
- Reglamentu (ES) 2022/2371 sukurta ankstyvojo įspėjimo ir reagavimo sistema (AİRS);
- Reglamentu (ES) 2018/1139 įsteigtą Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūrą (EASA);
- Tarpusavio informacijos apie socialinę apsaugą sistemą (MISSOC).

Siekiant atsižvelgti į tai, kad Šveicarija neturės galimybės dalyvauti Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (ACER) veikloje, kuriai netaikomas susitarimas dėl elektros energijos, šios šalies metinis veiklos įnašas į ACER veiklą bus apskaičiuojamas remiantis metine orientacine suma, atitinkančia 85 % metinio patvirtinto Sąjungos biudžeto sumos, įrašytos į atitinkamą (-as) Sąjungos biudžeto subsidijų eilutę (-es).

Pagal šiuo metu galiojančią (2021–2027 m.) DFP Šveicarija neturės prisidėti prie AİRS finansavimo pagal pirmiau nurodytas finansines sąlygas. Šis įnašas bus padengiamas Šveicarijos įnašais į ECDC veiklos ir programos „ES – sveikatos labui“ finansavimą, nes tai yra du AİRS finansavimo šaltiniai pagal šiuo metu galiojančią DFP.

Rengiant šį dokumentą negalima nustatyti tikslaus Šveicarijos įnašų poveikio biudžetui, nes Šveicarija pradės mokėti įnašus tik įsigaliojus atitinkamiems susitarimams, o jų įsigaliojimas priklauso nuo to, ar Šveicarija įvykdys tam tikrus konstitucinius įsipareigojimus. Šis procesas gali trukti kelerius metus, o tai reiškia, kad susitarimai gali neįsigalioti šiuo metu galiojančios daugiametės finansinės programos laikotarpiu.

Vis dėlto, kadangi dėl sutartos finansavimo tvarkos Sąjungos biudžeto pajamų srautas bus pasikartojantis, o standartinėmis nuostatomis bus nustatytas Šveicarijos įnašų į bet kurios papildomos agentūros ar informacinės sistemos, kuria Šveicarija galės naudotis ateityje, valdymą ir veikimą modelis, svarbu parodyti, kokį poveikį finansinės priemonės galėtų turėti biudžetui. Minėtomis sumomis į 2024 m. biudžetą įtraukiamos finansinės priemonės, kuriomis remtasi derybose dėl finansavimo ir mokėjimo tvarkos.

• Informacinės sistemos

Europos užimtumo tarnybų tinklas (EURES)

Pajamų eilutė (skyrus / straipsnis / punktas):

- R6 1 2 0 – „Europos socialinis fondas +“ – Asignuotosios pajamos

Pajamos bus priskiriamos prie šių išlaidų eilučių (skyriaus / straipsnio / punkto):

07 02 04 straipsnis – ESF+ – Užimtumo ir socialinių inovacijų (EaSI) paprogramė ir

- 07 10 09 straipsnis – Europos darbo institucija (EDI): su EURES platforma susijusios išlaidos

Elektroninių socialinės apsaugos informacijos mainų sistema (EESSI)

Pajamų eilutė (skyrius / straipsnis / punktas):

- 6 1 2 0 – „Europos socialinis fondas +“ – Asignuotosios pajamos
- R 6 6 3 0 – Bandomieji projektai, parengiamieji veiksmai, prerogatyvos ir kiti veiksmai

Pajamos bus priskiriamos prie šių išlaidų eilučių (skyriaus / straipsnio / punkto):

- 07 02 04 straipsnis – ESF+ – Užimtumo ir socialinių inovacijų (EaSI) paprogramė
- 07 20 03 01 punktas – Laisvas darbuotojų judėjimas, socialinės apsaugos sistemų koordinavimas ir migrantams, įskaitant migrantus iš trečiųjų valstybių, skirtos priemonės

Vidaus rinkos informacinė sistema (IMI)

Pajamų eilutė (skyrius / straipsnis / punktas):

- 6 00 03 00 – Bendrosios rinkos programa – Asignuotosios pajamos

Pajamos bus priskiriamos prie šios išlaidų eilutės (skyriaus / straipsnio / punkto):

- 03 01 01 01 – Bendrosios rinkos programos rėmimo išlaidos (03 01 01 01 02)

„EudraGMDP“

Pajamų eilutė (skyrius / straipsnis / punktas):

- 6 6 2

Pajamos bus priskiriamos prie šios išlaidų eilutės (skyriaus / straipsnio / punkto):

- 6 10 03 01 – Europos vaistų agentūrai skirtas Sąjungos įnašas

EUROPHYT, iRASFF, TRACES, ADIS

Pajamų eilutė (skyrius / straipsnis / punktas):

- 60 30

Pajamos bus priskiriamos prie šios išlaidų eilutės (skyriaus / straipsnio / punkto):

- 03 02 06 straipsnis – Prisidėjimas siekiant aukšto žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatos ir gerovės lygio

Pagal Direktyvą (ES) 2018/2001 sukurta Sąjungos duomenų bazė

Pajamų eilutė (skyrius / straipsnis / punktas):

- 6 06 08 – Kitos įmokos ir grąžinamosios išmokos – Asignuotosios pajamos

Pajamos bus priskiriamos prie šios išlaidų eilutės (skyriaus / straipsnio / punkto):

- 02 20 04 02 – Veiksmai, kuriais remiama Europos energetikos politika ir energetikos vidaus rinka

• **Agentūros**

Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras (ECDC) ir Europos maisto saugos tarnyba (EFSA)

Pajamų eilutė (skyrius / straipsnis / punktas):

– 6 6 2

Pajamos bus priskiriamos prie šios išlaidų eilutės (skyriaus / straipsnio / punkto):

– 06 10 01 straipsnis – Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras

– 06 10 02 straipsnis – Europos maisto saugos tarnyba

Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER)

Pajamų eilutė (skyrius / straipsnis / punktas):

– 6 06 08 – Decentralizuotos agentūros – Asignuotosios pajamos

Pajamos bus priskiriamos prie šios išlaidų eilutės (skyriaus / straipsnio / punkto):

– 02 10 06 straipsnis – Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER)

3. FINANSINIS POVEIKIS

☐ Pasiūlymas finansinio poveikio neturi.

☐ Pasiūlymas neturi finansinio poveikio išlaidoms, bet turi finansinį poveikį pajamoms.

☒ Pasiūlymas turi finansinį poveikį asignuotosioms pajamoms.

Poveikis yra toks:

- **Informacinės sistemos**

Europos užimtumo tarnybų tinklas (EURES)

Pajamų eilutė	Poveikis metinėms pajamoms (2024 m. sąmata)
R 6 1 2 0	999 897

Padėtis pradėjus taikyti priemonę	
Pajamų eilutė	Numatomos metinės pajamos
R 6 1 2 0	999 897
Išlaidų eilutė	Numatomos metinės išlaidos
07 02 04 07 10 09	999 897

Elektroninių socialinės apsaugos informacijos mainų sistema (EESSI)

Pajamų eilutės	Poveikis metinėms pajamoms (2024 m. sąmata)
R 6 1 2 0 R 6 6 3 0	227 136

Padėtis pradėjus taikyti priemonę	
Pajamų eilutė	Numatomos metinės pajamos
R6 1 2 0 R 6 6 3 0	227 136
Išlaidų eilutė	Numatomos metinės išlaidos
07 02 04 07 20 03 01	227 136

Vidaus rinkos informacinė sistema (IMI)

Pajamų eilutė	Poveikis metinėms pajamoms (2024 m. sąmata)
6 00 03 00	96 346

Padėtis pradėjus taikyti priemonę	
Pajamų eilutė	Numatomos metinės pajamos
6 00 03 00	96 346
Išlaidų eilutė	Numatomos metinės išlaidos
03 01 01 01 punktas (03 01 01 01 02)	96 346

„EudraGMDP“

Pajamų eilutė	Poveikis metinėms pajamoms (2024 m. sąmata)
6 6 2	6 525

Padėtis pradėjus taikyti priemonę	
Pajamų eilutė	Numatomos metinės pajamos
6 6 2	6 525
Išlaidų eilutė	Numatomos metinės išlaidos
6 10 03 01	6 525

EUROPHYT, iRASFF, TRACES, ADIS

Pajamų eilutė	Poveikis metinėms pajamoms (2024 m. sąmata)
6 0 3 0	727 804

Padėtis pradėjus taikyti priemonę	
-----------------------------------	--

Pajamų eilutė	Numatomos metinės pajamos
6 0 3 0	727 804
Išlaidų eilutė	Numatomos metinės išlaidos
03 02 06 straipsnio;	727 804

Pagal Direktyvą (ES) 2018/2001 sukurta Sąjungos duomenų bazė

Pajamų eilutė	Poveikis metinėms pajamoms (2024 m. sąmata)
6 06 08	875 000

Padėtis pradėjus taikyti priemonę	
Pajamų eilutė	Numatomos metinės pajamos
6 06 08	875 000
Išlaidų eilutė	Numatomos metinės išlaidos
02 20 04 02	875 000

- Agentūros**

Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras (ECDC)

Pajamų eilutė	Poveikis metinėms pajamoms (2024 m. sąmata)
6 6 2	3 670 862

Padėtis pradėjus taikyti priemonę	
Pajamų eilutė	Numatomos metinės pajamos
6 6 2	3 670 862
Išlaidų eilutė	Numatomos metinės išlaidos
06 10 01 straipsnio;	3 670 862

Europos maisto saugos tarnyba (EFSA)

Pajamų eilutė	Poveikis metinėms pajamoms (2024 m. sąmata)
6 6 2	7 755 340

Padėtis pradėjus taikyti priemonę	
Pajamų eilutė	Numatomos metinės pajamos
6 6 2	7 755 340
Išlaidų eilutė	Numatomos metinės išlaidos
06 10 02 straipsnio;	7 755 340

Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER)³

Pajamų eilutė	Poveikis metinėms pajamoms (2024 m. sąmata)
06 06 08	981 805

³ Remiantis metine orientacine suma, atitinkančia 85 % metinio patvirtinto Sąjungos biudžeto sumos, įrašytos į atitinkamą (-as) ES biudžeto subsidijų eilutę (-es).

Padėtis pradėjus taikyti priemonę	
Pajamų eilutė	Numatomos metinės pajamos
6 06 08	981 805
Išlaidų eilutė	Numatomos metinės išlaidos
02 10 06	981 805

4. KOVOS SU SUKČIAVIMU PRIEMONĖS

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 325 straipsnyje reikalaujama, kad Komisija kovotų su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu ir kitokia neteisėta veikla. Todėl vykdydamos kasdienę veiklą, kuriai naudojami ištekliai, visos Komisijos tarnybos privalo imtis sukčiavimo prevencijos ir nustatymo priemonių.

Sukčiavimas Sąjungos lėšomis ir su jomis susiję pažeidimai itin neigiamai veikia Komisijos reputaciją ir įvairių sričių Sąjungos politikos įgyvendinimą. 2019 m. balandžio 29 d. buvo priimta 2011 m. strategiją pakeitusi dabartinė Komisijos kovos su sukčiavimu strategija (COM(2019) 196). Tai – politikos dokumentas, kuriame atsižvelgiant į 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą nustatomi Komisijos kovos su sukčiavimu prioritetai. Pagrindiniai 2019 m. Komisijos kovos su sukčiavimu strategijos tikslai yra 1) „[t]oliau stengtis geriau suprasti ES biudžetui interesams kenkiančio sukčiavimo būdus, sukčiautojų profilį ir su tokiu sukčiavimu susijusias sisteminės pažeidžiamas sritis“ (duomenų rinkimas ir analizė) ir 2) „[o]ptimizuoti kovos su sukčiavimu koordinavimą, šios srities bendradarbiavimą ir darbo srautus, ypač tarp Komisijos tarnybų ir vykdomųjų įstaigų“ (koordinavimas, bendradarbiavimas ir procesai). Prie strategijos pridėtas veiksmų planas 2023 m. liepos mėn. buvo persvarstytas. Persvarstyta, kaip ir ankstesniuose, planu siekiama sustiprinti visas kovos su sukčiavimu ciklo dalis: prevenciją, nustatymą, tyrimą ir ištaisymą.

2019 m. Komisijos kovos su sukčiavimu strategijos pagrindiniai principai ir tiksliniai standartai yra:

- visiškas sukčiavimo netoleravimas;
- kova su sukčiavimu – neatskiriama vidaus kontrolės dalis;
- kontrolės išlaidų efektyvumas;
- Sąjungos darbuotojų profesinis sąžiningumas ir kompetencija;
- Sąjungos lėšų naudojimo skaidrumas;
- sukčiavimo prevencija, ypač užtikrinant didesnę lėšų naudojimo programų atsparumą sukčiavimui;
- pajėgumas vykdyti veiksmingus tyrimus ir laiku keistis informacija;
- operatyvios taisomosios priemonės (įskaitant sukčiaujant gautų lėšų susigrąžinimą bei teises ir (arba) administracines sankcijas);

- glaudus vidaus ir išorės subjektų bendradarbiavimas, ypač tarp Sąjungos ir atsakingų nacionalinių institucijų ir tarp visų atitinkamų Sąjungos institucijų ir įstaigų padalinių;
- veiksminga informacijos apie kovą su sukčiavimu sklaida organizacijos viduje ir už jos ribų.

5. KITOS PASTABOS

Šveicarijos metinį finansinį įnašas, skirtas informacinėms sistemoms ir agentūroms finansuoti, bus sudarytas iš veiklos įnašo ir dalyvavimo mokesčio.

Veiklos įnašas bus apskaičiuojamas naudojant įnašo raktą, kuris nustatomas kaip Šveicarijos bendrojo vidaus produkto (BVP) rinkos kainomis ir Sąjungos BVP rinkos kainomis santykis. Atitinkamų BVP duomenys yra Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) metų, kuriais atliekamas metinis mokėjimas, sausio 1 d. pateikti naujausi BVP duomenys, parengti tinkamai atsižvelgiant į Susitarimą dėl bendradarbiavimo statistikos srityje⁴. Jei šis susitarimas nustoja būti taikomas, Šveicarijos BVP laikomas tas, kuris nustatytas remiantis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) pateiktais duomenimis.

Agentūroms skirtas veiklos įnašas bus apskaičiuojamas prie metinio patvirtinto Sąjungos biudžeto pridedant įnašo raktą ir įrašant jį į atitinkamų metų atitinkamą (-as) Sąjungos biudžeto subsidijų eilutę (-es). Su informacinėms sistemoms ir kita veikla susijęs veiklos įnašas bus apskaičiuojamas taikant įnašo raktą atitinkamam tam tikrų metų biudžetui, kaip nustatyta biudžeto įgyvendinimo dokumentuose (pvz., darbo programose ar sutartyse). Visos orientacinės sumos bus grindžiamos įsipareigojimų asignavimais.

Metinis dalyvavimo mokestis sudarys 4 % metinio veiklos įnašo.

Visi Šveicarijos finansiniai įnašai ir mokėtinos arba gautinos sumos mokami arba Sąjungos mokėjimai bus atliekami eurai.

Ne vėliau kaip iki finansinių metų balandžio 16 d. Europos Komisija pateiks Šveicarijai šią su Šveicarijos dalyvavimu susijusią informaciją:

- metinių Sąjungos biudžeto įsipareigojimų asignavimų sumas, įrašytas į kiekvienos agentūros atitinkamų metų atitinkamą (-as) Sąjungos subsidijų biudžeto eilutę (-es), ir įsipareigojimų asignavimų sumas, susijusias su atitinkamų metų patvirtintu Sąjungos biudžetu, skirtas atitinkamam informacinių sistemų biudžetui;
- dalyvavimo mokesčio sumą;
- kalbant apie agentūras, N+1 metais atitinkamoje (-ose) Sąjungos biudžeto subsidijų eilutėje (-ėse), susijusioje (-iose) su Sąjungos metiniu biudžetu, priimtų biudžetinių įsipareigojimų sumos, susijusios su N metais patvirtintais įsipareigojimų asignavimais, įrašytos į atitinkamas N metų Sąjungos subsidijų biudžeto eilutes.

Remdamasi savo biudžeto projektu, Europos Komisija kuo greičiau, bet ne vėliau kaip iki finansinių metų rugsėjo 1 d. pateikia pirmiau nurodytos informacijos sąmatą.

Europos Komisija Šveicarijai pateikia mokėjimo reikalavimą, pagal kurį mokėtina suma atitinka Šveicarijos mokėtiną įnašą į kiekvienos agentūros, informacinės sistemos ir kitą

⁴ Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl bendradarbiavimo statistikos srityje (OL L 90, 2006 3 28, p. 2).

veiklą, kurioje Šveicarija dalyvauja. Šveicarija sumoka mokėjimo reikalavime nurodytą sumą ne vėliau kaip per 60 dienų nuo mokėjimo reikalavimo pateikimo.

Pagal kiekvieną mokėjimo reikalavimą Šveicarija gali atlikti atskirus mokėjimus, skirtus kiekvienai agentūrai, informacinei sistemai ir kitai veiklai.

Pavėlavusi sumokėti finansinį įnašą, Šveicarija moka nuo mokėjimo termino skaičiuojamus delspinigius nuo nesumokėtos sumos.

Delspinigių, skaičiuojamų nuo iki mokėjimo termino dienos nesumokėtų mokėtinų sumų, norma yra *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio C* serijoje paskelbta pirmąją mėnesio, kurį sueina mokėjimo terminas, kalendorinę dieną galiojanti palūkanų norma, kurią Europos Centrinis Bankas taiko savo pagrindinėms refinansavimo operacijoms, arba 0 %, priklausomai nuo to, kuri suma didesnė, padidinus ją 3,5 procentinio punkto.